PLA D'IMPULS DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

2024 — 2027

Ajuntament de Barcelona

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ DEL PLA D'IMPULS DE L'ESS 2024 – 2027 4

2. ANTECEDENTS I CONTEXT 7

2.1. Punt de situació de l'economia social i solidària 8

2.2. Polítiques públiques d'ESS i marc actual 14

3. ELABORACIÓ DEL PLA I PARTICIPANTS 20

4. VISIÓ COMPARTIDA I OBJECTIUS ESTRATÈGICS 24

5. ACCIONS, RESPONSABLES, AGENTS IMPLICATS I TEMPORALITAT 33

6. SEGUIMENT I AVALUACIÓ 46

7. PRESSUPOST 51

8. GLOSSARI 53

9. DOCUMENTACIÓ DE REFERÈNCIA 56

10. ANNEX 58

1. PRESENTACIÓ DEL PLA D'IMPULS DE L'ESS 2024 – 2027

El **Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2024 – 2027** (PIESS 2024-2027) és una iniciativa municipal que té com a principal objectiu promoure una economia al servei del benestar dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona mitjançant l'impuls, l'enfortiment i la difusió de l'economia social i solidària (en endavant, ESS).

Aquest tercer PIESS s'ha elaborat en un **context socioeconòmic de crisi climàtica i desigualtat social**, tant a escala global com local, el qual genera uns impactes negatius que repercuteixen majoritàriament en la població més vulnerable. D'altra banda, durant aquests darrers anys, l'ecosistema de l'ESS i les polítiques públiques d'impuls d'aquest model socioeconòmic han experimentat un creixement, i s'ha **consolidat la cocreació de polítiques públiques d'ESS** que posen la vida de les persones i la cura del medi ambient al centre. En aquest marc, l'ESS es presenta com una alternativa real que pretén fer economia i societat de forma equitativa entre persones, territoris i preservant el planeta i el medi ambient enfront del canvi climàtic.

El **Pla d'Impuls d'ESS 2024-2027** suposa una nova etapa de **continuïtat en matèria de polítiques públiques** d'ESS impulsades per l'Ajuntament de Barcelona des de fa vuit anys, a través del PIESS 2016-2019 i el PIESS 2021-2023. També cal destacar la implantació de l'**Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030** (en endavant, Estratègia de l'#ESSBCN2030), un full de ruta compartit per l'extensió de l'ESS a la ciutat i coliderat per l'AESCAT (Associació Economia Social Catalunya) i l'Ajuntament de Barcelona. És un espai de cocreació de polítiques públiques d'ESS i d'impuls de projectes de les organitzacions de l'ESS que des de 2020 treballa per desenvolupar els deu projectes de ciutat prioritzats a l'Estratègia.

El **PIESS 2024-2027** s'emmarca en el **Pla d'Actuació Municipal 2023-2027** i el pla **Barcelona Impulsa**, el full de ruta per a la promoció econòmica fins al 2035 que recull el desenvolupament de l'ESS com a àmbit estratègic i contribueix al desenvolupament dels **objectius de l'Agenda Barcelona 2030**.

Així mateix, és rellevant destacar que fa vuit anys que es va iniciar el **Programa d'Economia Social** del Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya, que té com a principal objectiu assolir un model econòmic més social, inclusiu i democràtic mitjançant l'impuls de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius i el finançament de projectes de les organitzacions i entitats de l'economia social i cooperativa de Catalunya.

A escala estatal, des del 2020, el govern compta amb un Ministeri de Treball i Economia Social i, des del 2023, amb una Secretaria d'Estat d'Economia Social, i la figura específica del **Comissionat Especial per a l'Economia Social**. L'abril de 2023 s'aprovà l'**Estratègia Espanyola d'Economia Social 2023-2027** i dues convocatòries del **PERTE d'Economia Social i de les Cures** (2022 i 2024). En l'àmbit de la Unió Europea, des de desembre de 2021, es compta amb el **Pla d'Acció per l'Economia Social**.

Quant a l'**elaboració del PIESS 2024-2027**, ha estat liderada per la **Direcció de Serveis de l'Economia Social i Solidària i** i treballada conjuntament amb la **Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa** en un Grup Promotor format per les persones membres dels seus equips que són les que treballen per a l'impuls de polítiques públiques en matèria d'ESS a la ciutat.

La **metodologia** emprada consta d'una anàlisi de la documentació de partida, una coconstrucció de la visió compartida i els objectius estratègics en l'àmbit de l'ESS en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 i amb els equips interns, i un procés de definició de les accions per part de les dues direccions implicades en el Grup Promotor.

El **PIESS 2024-2027** parteix d'una **visió compartida** que es tradueix en **tres objectius estratègics**, els quals es concreten en **69 accions** a desenvolupar. També es defineixen **set destacats que inspiren l'enfocament i priorització de les accions** i **cinc instruments que ajuden a estructurar-les**.

L'estructura del document és la següent:

- **Antecedents i context**: on es fa un breu resum de la situació de l'ESS a Barcelona i de les polítiques públiques alineades amb el nou **PIESS 2024-2027**.
- **Participants i elaboració del pla**: on s'explica com s'ha elaborat el document següent i quines organitzacions i persones hi han participat.
- **Visió compartida i objectius estratègics**: on es presenta la visió compartida, els objectius estratègics, els instruments i els punts destacats del Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027.
- **Accions, responsables, agents implicats i temporalitat:** on es presenten les accions del Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027. S'hi indiquen les persones responsables, els agents implicats i el calendari d'execució de cada acció.
- **Seguiment i avaluació**: on es presenta la metodologia i els indicadors que s'utilitzaran per avaluar la implementació del Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027.
- **Pressupost**: on es detalla el pressupost que es destinarà a l'elaboració, execució i avaluació del Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027.
- **Glossari:** on es defineixen termes comuns propis de l'ESS i/o de la política pública.
- **Annex:** síntesi de l'avaluació del PIESS 2021-23.

2. ANTECEDENTS I CONTEXT

2.1. SITUACIÓ DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

- L'ESS és el conjunt de **pràctiques socioeconòmiques**, formals o informals, individuals o col·lectives, que comparteixen les característiques següents:
- Orientades a la **satisfacció de les necessitats de les persones** i el seu **entorn** per davant del lucre, que ha de ser limitat o inexistent
- Basades en la **gestió democràtica i participativa**, promou models organitzatius més horitzontals
- Compromeses amb el **medi ambient i la societat**, minimitza els impactes negatius i genera transformació i canvi social. També contribueix al desenvolupament i arrelament territorial de persones i comunitat a barris, districtes i ciutat. Això inclou les organitzacions reflectides a la Llei d'economia social estatal (cooperatives, mutualitats de previsió social, societats laborals, empreses d'inserció, centres especials de treball, fundacions, associacions, societats agràries de transformació, confraries de pescadors i finances ètiques) i iniciatives d'economies comunitàries (gestió ciutadana i comunitària d'equipaments públics, iniciatives comunitàries, grups de consum agroecològic, mercats d'intercanvi, xarxa d'intercanvi de coneixements, bancs del temps, horts urbans, horts comunitaris i pla buits)
- Independents respecte dels poders públics

Iniciatives actives d'economia social i solidària a Barcelona (segons la Llei d'economia social estatal) 2023

	RECOMPTE	PERCENTATGE
Cooperatives	1.139	24,16%
Mutualitats	14	0,30%
Societats laborals	224	4,75%
Empreses d'inserció	19	0,4%
Centres especials de treball	53	1,12%
Fundacions	662	14,04%
Associacions	2.587	54,88%
Societats agràries de transformació	4	0,08%
Confraries de pescadors	1	0,02%
Finances ètiques	11	0,23%
Total	**4.714**	**100%**

Font i metodologia a L'ESS de Barcelona del 2023, en unes dades de síntesi i una aproximació evolutiva des de 2018.

En el recompte de 2018, s'identificaren també un total de 207 iniciatives comunitàries, tenint present que d'aquestes 41 eren grups de consum agroecològic, que en alguns casos, en ser cooperatives de consum, estaven comptabilitzats en altres categories. De les dades d'aquell moment també destacaven els 73 projectes de gestió ciutadana i comunitària d'equipaments públics, els 51 horts comunitaris i els 22 bancs del temps.

Així, l'Ajuntament de Barcelona aposta per l'ESS a la ciutat, com a eina de justícia econòmica i social i benestar per la ciutadania i com a motor per a reactivar i enfortir l'economia. Segons dades internes de l'Ajuntament, el 2023 la ciutat de Barcelona acull 4.714 iniciatives econòmiques que, per la seva forma jurídica, s'engloben dins de l'ESS i 207 iniciatives d'economies comunitàries.

L'ESS a la ciutat és plural i diversa, i aplega múltiples iniciatives de tipologies, sectors i característiques molt variades. Si més no, totes elles comparteixen uns valors i elements comuns que defineixen el caràcter transformador de l'ESS.

En els darrers anys, l'ESS ha guanyat volum i reconeixement a la capital catalana. Tot i la crisi sanitària, social i econòmica derivada de la COVID-19, les dades mostren un increment del nombre de cooperatives (+15%), associacions (+10%) i fundacions (+7,8%), respecte al 2018. Les empreses d'inserció també han experimentat un creixement rellevant, i han passat de 13 a 19 entitats, i s'han sumat dues noves iniciatives en l'àmbit de les finances ètiques. Les úniques formes jurídiques que perden força són les societats laborals (-4%) i les societats agràries de transformació, que passen de 6 a 4 entitats, mentre que el nombre de mutualitats, centres especials de treball i confraries de pescadors es manté.

L'àmbit creix i, amb ell, el reconeixement de l'ESS per part de la ciutadania barcelonina. És per això que esdevé fonamental impulsar polítiques públiques, programes i serveis que contribueixin a consolidar i enfortir l'àmbit. En aquest sentit, s'identifiquen diversos reptes rellevants que requeriran l'abordatge proactiu per part de l'ESS en els propers anys, com ara la resiliència i el salt d'escala de l'ESS. La digitalització també se situa com un element indispensable per enfortir les organitzacions i posicionar-se com un actor rellevant en sectors clau. Així mateix, caldrà adoptar mesures i impulsar projectes que contribueixin a donar resposta a l'emergència habitacional de la ciutat, posicionant l'habitatge cooperatiu i comunitari com un element de referència. Per tot això, esdevindrà fonamental treballar en la generació d'ecosistemes que facilitin la intercooperació i l'actuació conjunta envers reptes globals.

Addicionalment, per fer front a tots aquests reptes i necessitats, caldrà abordar l'atracció i retenció de talent com a element clau de consolidació i desenvolupament dels projectes d'ESS. Per això, s'hauran d'establir una línies d'actuació que permetin visibilitzar l'ESS als joves i en sectors específics on manquen determinats perfils professionals. Alhora, l'ESS ha de jugar un paper en àmbits com la transició ecosocial i les cures.

Per abordar diversos d'aquests reptes, s'espera que el projecte públic-cooperatiu-comunitari Bloc4BCN, Espai Cooperatiu, de més 4.000 m² que té l'objectiu de contribuir al desenvolupament i a la transformació econòmica de la ciutat de Barcelona i de tot el territori català, sigui una palanca per desplegar i enfortir l'ESS a Barcelona i Catalunya.

Evolució de l'ESS a la ciutat de Bracelona entre 2018 i 2023

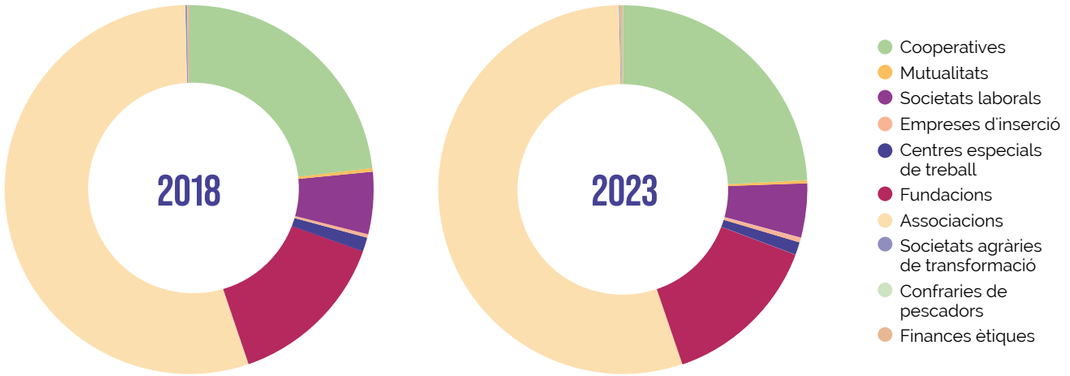
	2018		2023		
	RECOMPTE	PERCENTATGE	RECOMPTE	PERCENTATGE	DIFERÈNCIA
Cooperatives	990	22,25%	1.139	24,16%	149
Mutualitats	14	0,31%	14	0,30%	0
Societats laborals	233	5,24%	224	4,75%	-9
Empreses d'inserció	13	0,25%	19	0,40%	6
Centres especials de treball	53	0,54%	53	1,12%	0
Fundacions	614	13,80%	662	14,04%	48
Associacions	2.348	52,78%	2.587	54,88%	239
Societats agràries de transformació	6	0,13%	4	0,08%	-2
Confraries de pescadors	1	0,02%	1	0,02%	0
Finances ètiques3	8	0,02%	11	0,23%	3
Total	**4.280**		**4.714**		**434**

L'economia social i solidària va créixer a la ciutat de Barcelona **un 10% entre els anys 2018 i 2023**, i va passar de **4.280 organitzacions** a finals de 2018 a **4.714 el tercer trimestre de 2023**. Aquestes dades fan referència a les formes jurídiques que conformen l'economia social segons la legislació vigent, i s'afegeixen també les entitats de finances ètiques.

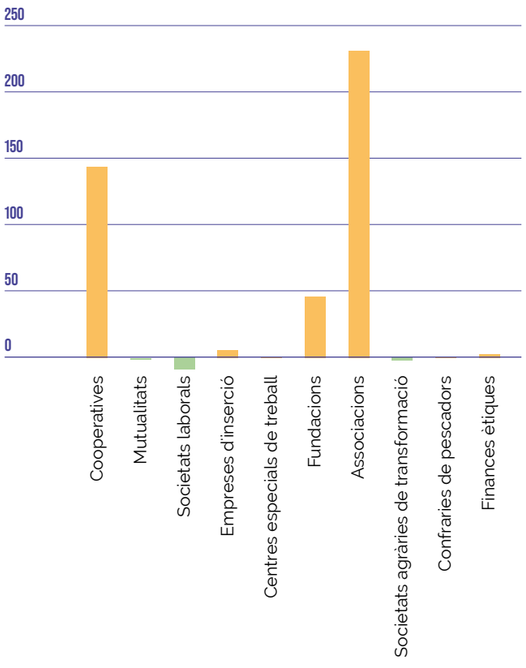
Els increments es poden observar tenint en compte tant el nombre absolut d'organitzacions com el percentatges. En **nombre absolut**, qui més va créixer foren les **associacions**, amb 239 més, seguides **de les cooperatives**, amb **149** més, i les **fundacions**, amb **48** més.

En **increment percentual**, les que van créixer més van ser les **empreses d'inserció**, amb un **+46,15**% (**6 noves** empreses d'inserció), seguides de les **finances ètiques amb +37,50%** (**3 noves** organitzacions), les **cooperatives** amb **+15,05%** (**les 149 més** abans esmentades) i les associacions amb **+10,18%** (les **239** més abans esmentades) .

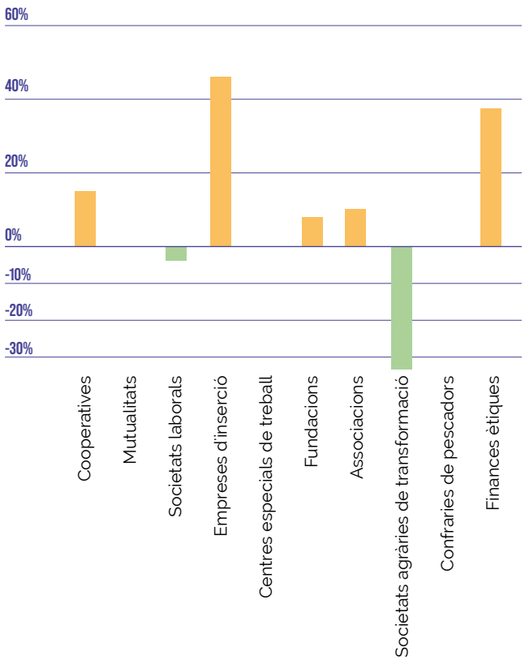
Van decréixer les mutualitats, per una absorció entre dues mutualitats, les **societats laborals** i les **societats agràries de transformació**.

EVOLUCIÓ ABSOLUTA ENTRE 2018 I 2023

EVOLUCIÓ RELATIVA (%) ENTRE 2018 I 2023

Evolució normativa i altres polítiques en l'àmbit català, espanyol i europeu

En els darrers anys, tant les diverses administracions com les mateixes organitzacions de l'ESS han impulsat un procés de promoció i reconeixement de l'àmbit en el territori català, que s'està vehiculant també a través de la promoció de la futura Llei d'economia social i solidària.

El desembre de 2020, el govern de la Generalitat de Catalunya va presentar públicament el document de bases de la futura llei que té per objectiu avançar cap a un model català d'economia plural i planteja els objectius següents:

ESTABLIR UN MARC JURÍDIC DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA,
incloent-hi determinar el marc conceptual de l'ESS i recuperar una concepció de l'economia entesa com a interacció entre les persones i l'entorn per resoldre les seves necessitats de manera sostenible

FOMENTAR I PROMOURE L'ESS,
que implica definir mesures de foment de l'ESS, potenciar respostes col·lectives a necessitats conjuntes, i identificar, consensuar i aplicar noves formes de relació amb l'àmbit públic, entre d'altres

ASSOLIR EL RECONEIXEMENT I LA REPRESENTATIVITAT INSTITUCIONAL,
distingint la contribució de l'ESS a la societat i reconeixent el rol de les entitats representatives com a interlocutores i representants de l'àmbit

Gairebé un any més tard, es va aprovar la memòria preliminar sobre l'avantprojecte de llei, que es va sotmetre a informació pública el desembre de 2022, amb l'objectiu que en el procés d'elaboració poguessin participar les persones que hi estiguessin interessades. Durant el primer semestre de 2024, l'avantprojecte es trobava en fase de tramitació parlamentària i d'avaluació de l'encaix amb les lleis de foment de l'associacionisme i la proposició de llei del Tercer Sector. Addicionalment, s'estava treballant en una modificació de la Llei de Cooperatives de Catalunya. La fi de la legislatura, les eleccions del Parlament de Catalunya del 12 de maig de 2024 i la configuració del nou Govern i Parlament de Catalunya van comportar l'ajornament del procediment legislatiu. El nou govern l'aprova de nou i inicià els tràmits parlamentaris el gener de 2025.

L'evolució normativa coexisteix amb altres iniciatives com ara el Programa d'Economia Social impulsat per la Generalitat de Catalunya. En el marc del programa, es dona suport a la Xarxa d'Ateneus Cooperatius (XAC), formada per 14 ateneus i més de 360 entitats públiques i privades. S'articulen arreu del territori per dinamitzar i crear relacions socioeconòmiques col·lectives, democràtiques, justes i solidàries, i contribuir a l'enfortiment i el creixement de l'activitat econòmica, així com a la creació de llocs de treball de qualitat. L'Ateneu Cooperatiu de Barcelona està ubicat al Bloc4BCN. A més, anualment el programa dona suport als Projectes Singulars, que tenen per objectiu generar ocupació a través de la creació de nous projectes empresarials, noves línies de negoci, noves empreses, nous mercats.

En els darrers anys, s'han impulsat dues línies noves del programa, les Comunalitats Urbanes i els nuclis d'Ocell de Foc. Les primeres tenen l'objectiu de dinamitzar les xarxes d'economies locals des de la perspectiva del dret a la ciutat i de l'ESS, mentre que els nuclis donen suport a projectes que tenen per objectiu l'atenció a joves, especialment aquells amb problemàtica de salut mental.

Addicionalment, l'abril de 2023 es va aprovar l'Estratègia Espanyola de l'Economia Social, així com l'avantprojecte de Llei integral de l'economia social. Pel que fa a l'Estratègia Espanyola d'Economia Social, que ha estat impulsada pels principals agents i organitzacions de l'àmbit, representants de 16 ministeris i de les comunitats autònomes, organitzacions sindicals i persones expertes, es consolida com un full de ruta que ha de permetre consolidar i reformar l'ESS. L'objectiu és visibilitzar un àmbit que preveu la creació de plataformes col·laboratives, el suport de l'emprenedoria en entorns rurals o el suport de la integració de les dones en situació de vulnerabilitat a través de fórmules de l'economia social. Segons l'informe de CEPES (Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social) *Las empresas más relevantes de la economía social 2022-2023*, ja només les seves empreses i entitats associades serien 43.192, amb 21.625.063 persones associades, amb una facturació que representa el 10% del PIB espanyol i 2.184.234 llocs de treball directes i indirectes.

L'avantprojecte de llei planteja dos objectius fonamentals:

- Actualitzar el marc normatiu de l'àmbit de l'economia social per adequar-lo a les transformacions que ha experimentat l'economia i la societat espanyola en els darrers anys.
- Establir un marc integral per facilitar la tasca de les entitats de l'àmbit i disminuir la inseguretat jurídica que existia, en pro d'una major cohesió social i un progrés més sostenible.

Així mateix, cal destacar que, al 2020, el govern de l'Estat va crear un Ministeri de Treball i Economia Social i, al 2023, una Secretaria d'Estat d'Ocupació i Economia Social, així com la figura del comissionat especial per a l'economia social que té com a funció l'impuls i la coordinació de projectes relacionats amb el Projecte Estratègic per a la Recuperació i Transformació Econòmica "Economía Social y de los Cuidados" (PERTE). Des de 2024 el govern espanyol té una Secretaria d'Estat d'Economia Social.

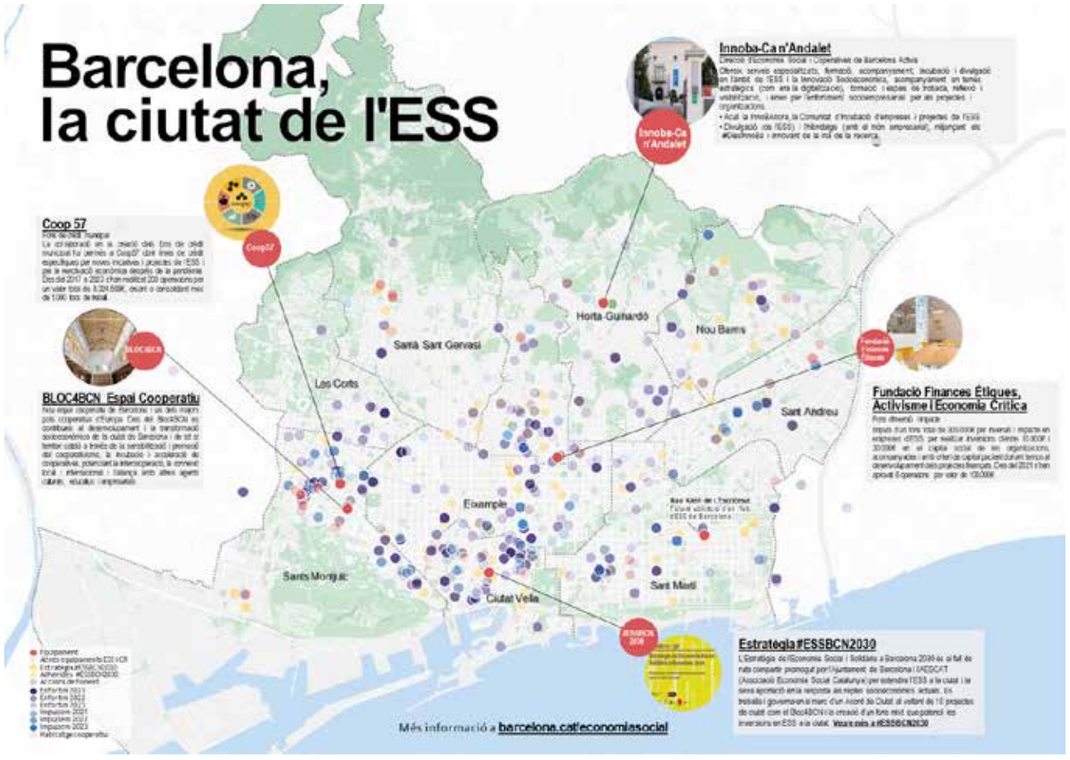
En l'àmbit europeu, també s'està apostant per l'impuls de l'economia social, fet que es fa palès amb l'aprovació del Pla d'Acció Europeu per l'Economia Social l'any 2021, l'objectiu del qual és promoure marcs legislatius adaptats a aquest model empresarial, programes de finançament de la innovació social i l'emprenedoria, especialment per atreure el talent jove, i generar un impacte positiu en la cohesió social i territorial. A més, es compta amb un intergrup d'economia social. A escala mundial, l'Organització Internacional del Treball i les Nacions Unides han dut a terme una resolució per promoure l'ESS per al desenvolupament sostenible.

Aquestes estratègies i plans específics d'impuls de l'ESS desenvolupats des de les diferents administracions, l'avenç normatiu i les polítiques concretes que desenvolupen les diferents estratègies multinivell han de permetre que l'ESS i les polítiques públiques incloses en el present PIESS quedin més reconegudes i més enfortides, i tinguin un encaix en el marc legal actual.

2.2. POLÍTIQUES PÚBLIQUES D'ESS I MARC ACTUAL

MAPA DELS PRINCIPALS RECURSOS ACTUALS

El mapa següent mostra els principals recursos que s'impulsen des de l'Ajuntament de Barcelona i Barcelona Activa:

MARC D'ACTUACIÓ

El tercer Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027 dona continuïtat als dos plans d'Impuls de l'ESS que el precedeixen (PIESS 2016-2019 i PIESS 2020-2023), i s'emmarca en l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, el Pla d'Acció Municipal 2023-2027, el Pla Impuls Barcelona 2035 i l'Agenda 2030 de Barcelona.

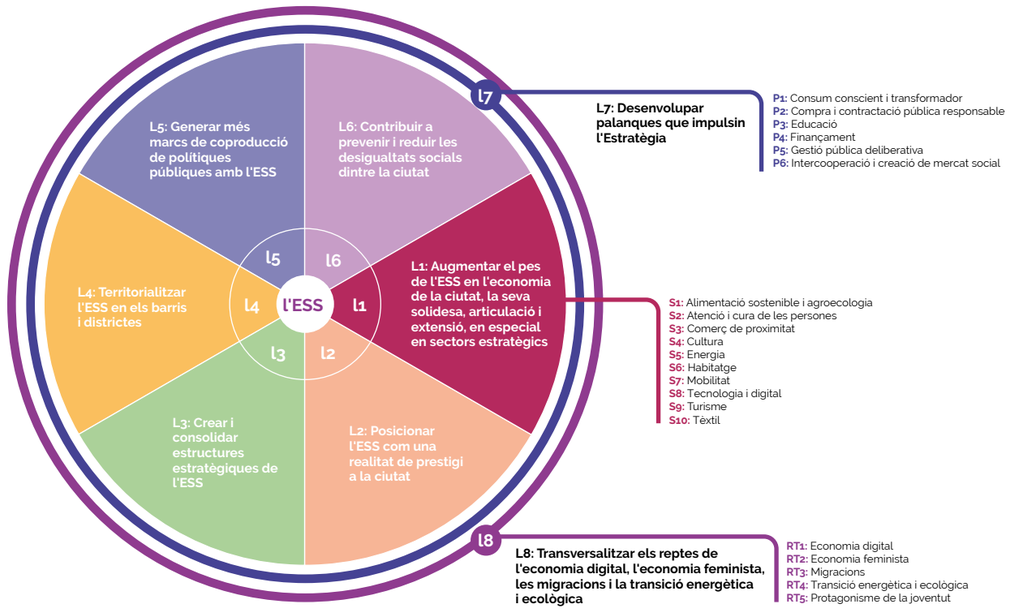
El **Pla d'impuls de l'ESS 2021-2023** és el segon Pla d'Impuls de l'ESS implementat per l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu de **donar continuïtat a les polítiques públiques en matèria d'ESS** que es van desenvolupar amb el **primer Pla d'Impuls de l'ESS 2016-2019**. A l'annex es pot veure la síntesi de l'avaluació del PIESS 2021-23.

L'enfocament del Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027 parteix d'aquesta avaluació del PIESS 2021-2023, tant pel que fa a la demanda de continuïtat de polítiques públiques d'impuls de l'ESS a la ciutat, com a les prioritats a treballar. L'avaluació ha servit per identificar impactes, així com per definir els objectius i els àmbits a destacar per a aquesta nova etapa, els quals estan alineats amb els reptes identificats per l'àmbit que s'especifiquen a l'apartat *2.1.Punt de situació de l'economia social i solidària*.

ESTRATÈGIA DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA A BARCELONA 2030

Marc de l'Acord de Ciutat per l'Estratègia de l'#ESSBCN2030

L'**Acord de Ciutat per l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030**. Reactivació i enfortiment d'una economia per a la vida a la ciutat –o Estratègia de l'#ESSBCN2030– , és fruit de l'impuls i colideratge de l'Associació Economia Social de Catalunya (AESCAT) i de l'Ajuntament de Barcelona, així com d'un procés de participació que va comptar amb 147 organitzacions de base de l'ESS, iniciatives representatives, grups polítics municipals, serveis i organismes municipals i supramunicipals. Aquest procés va dur-se a terme del febrer de 2019 al juny de 2020 amb l'objectiu de coconstruir un **Acord de Ciutat** per contribuir al **desenvolupament socioeconòmic** de Barcelona i al **benestar de la ciutadania** a través del creixement i enfortiment del teixit local de l'ESS.

En el marc d'aquest acord, s'han definit **8 línies estratègiques generals** que inclouen els **sectors econòmics estratègics i reptes** que s'ha decidit prioritzar. Les línies estratègiques s'impulsen principalment des de **10 projectes de ciutat** que es despleguen a través d'un o més grups de treball amb la participació molt activa de més de 30 organitzacions, els quals es fixen objectius anuals i accions concretes per tal d'assolir-los.

Estat actual de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030

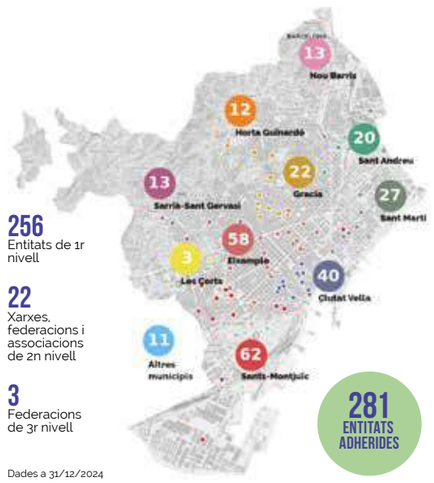
El 2024 va tancar amb un total de **281 organitzacions de l'ESS adherides a l'Estratègia de l'#ESSBCN2030**, el 91% de les quals són de primer nivell. Pel que fa a la localització, hi ha organitzacions procedents de tots els barris de la ciutat, així com d'altres municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que tenen activitat a Barcelona. El barri amb més organitzacions adherides és l'Eixample (22%) seguit de prop per Sants-Montjuïc (20%).

En relació amb el sector d'activitat al qual pertanyen, hi ha organitzacions representatives dels 10 sectors estratègics que s'han decidit prioritzar en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, dels quals l'Atenció i la cura a les persones (20%) és el majoritari. A més, també es comptabilitzen altres sectors que tenen un pes rellevant dins l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, com els serveis a empreses i particulars, educació i formació, finances ètiques i comunicació.

Durant els tres primers anys d'implementació de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, s'han activat 8 dels 10 Projectes de Ciutat mitjançant la creació de grups de treball i en falten dos per activar: el Projecte de Ciutat 9 sobre ESS arrelada al territori, "Impuls d'estratègies territorials a districtes i barris", i el Projecte de Ciutat 10, "Educació i formació per desenvolupar l'ecosistema d'economia social". En total, 150 persones de 65 organitzacions han participat dels diferents espais de treball de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030.

Pel que fa a les prioritats de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, s'ha detectat la necessitat de donar a conèixer i visibilitzar l'Acord de Ciutat i el seu rol a la ciutat per tal d'incrementar el nombre d'organitzacions adherides. També s'ha identificat la necessitat de promoure la participació i la intercooperació entre agents de l'ESS i/o propers a l'ESS. Finalment, s'han definit 5 reptes pels quals s'ha començat a promoure el desenvolupament d'accions que hi donin resposta: ESS digital, ESS feminista, ESS plural i diversa, Transició energètica i ecològica, i Protagonisme de la joventut.

Com a esdeveniment a destacar en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, el 10 de febrer de 2023, es va celebrar **La Febrerada, la primera festa i trobada de l'ESS a Barcelona**. La jornada es va organitzar en una trobada d'entitats de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 pel matí amb l'objectiu de generar un espai per debatre sobre reptes compartits per les organitzacions i entitats de l'ESS; i una festa de l'ESS a la tarda-vespre amb un programa de ràdio en directe i concerts per visibilitzar l'ESS adreçat a la ciutadania. La jornada del matí va comptar amb la participació de 155 persones i, a la festa de la tarda-vespre, van assistir-hi unes 800 persones. A causa de l'èxit de l'esdeveniment, es va fer una segona edició de La Febrerada, divendres 2 de febrer de 2024. Aquesta se celebrà, durant el matí, al nou espai cooperatiu de Barcelona, el Bloc4BCN, que va acollir la trobada amb un conjunt de converses sobre l'impacte de la transformació digital en l'ESS i sobre com la tecnologia pot ser una eina per les diferents organitzacions i empreses de l'ESS a Barcelona. Van participar-hi prop de 200 persones, de prop de 100 organitzacions i empreses. Al vespre i nit un miler de persones van participar a la festa de La Febrerada, que va tenir lloc a Paral·lel 62 amb un conjunt de debats (en format de pòdcast en directe) i d'actuacions musicals, que posaren de manifest que a la ciutat es pot viure usant l'ESS en la vida quotidiana.

SECTORS ESTRATÈGICS

Alimentació sostenible (S1)	28
Atenció i cura a les persones (S2)	53
Comerç de proximitat (S3)	9
Cultura (S4)	49
Energia (S5)	6
Habitatge (S6)	11
Mobilitat (S7)	6
Tecnologies digitals (S8)	21
Turisme (S9)	6
Tèxtil (S10)	9

ALTRES SECTORS

Serveis a empreses i particulars	35
Educació i formació	36
Finances ètiques	9
Comunicació	6

GRUPS DE TREBALL

GRUPS DE TREBALL INICIATS

- PG1 Impuls de plans i estratègies sectorials i ESS
- PG2 Finançament i inversió de l'ESS
- PG3 BLOC4BCN
- PG4 Contractació pública responsable i ESS
- PG5 Observació, anàlisi, mapeig i avaluació de l'ESS a la ciutat
- PG6 Consum conscient i mercat social
- PG7 SomESS: Relat propi i compartit de l'ESS
- PG8 Xarxa de recursos i espais i impuls a la capacitació digital per a l'enfortiment de l'ESS

PROPERS GRUPS A INICIAR

- PG9 ESS arrelada al territori: impuls d'estratègies territorials a districtes i barris
- PG10 Educació i formació per desenvolupar l'ecosistema d'economia social

Programa d'Actuació Municipal 2024-2027

El **Programa d'Actuació Municipal (PAM)** és una eina de planificació del govern municipal que defineix eixos, línies de treball, objectius i actuacions del mandat en curs.

La **proposta aprovada de pressupost municipal per al 2024** se centra en la neteja i la seguretat a l'espai públic, l'atenció social, l'habitatge i la transformació dels barris, i es desglossa en **cinc eixos** principals:

1. Una ciutat de prosperitat i endreçada, on viure i conviure,
2. referent de la lluita contra el canvi climàtic,
3. motor d'oportunitats i del canvi tecnològic,
4. d'escala humana, creativa, oberta i feminista,
5. i amb un lideratge proper i participatiu.

El Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027 preveu actuacions amb un impacte directe en l'atenció social, l'habitatge i la transformació dels barris, així com especialment amb l'eix 3.

El pla Barcelona Impulsa, una estratègia per al futur econòmic de la ciutat

Amb el pla **Barcelona Impulsa**, l'Ajuntament traça un **full de ruta per a la promoció econòmica fins al 2035**. El propòsit és clar: diversificar l'economia, crear ocupació de qualitat i reforçar i impulsar el posicionament de la ciutat en deu sectors estratègics i es pretén situar la ciutat com a referent global en innovació, sostenibilitat i equitat, i es prepara per afrontar els grans reptes del futur i garantir oportunitats per a tothom. Per assolir la seva finalitat, el pla **Barcelona Impulsa** se centra en tres objectius principals, que treballen sobre deu sectors estratègics: gestionar l'economia del visitant; protegir el comerç; i **impulsar sectors estratègics** com la salut, la tecnologia i el sector digital, l'economia de les cures, les indústries creatives, la ciència i la innovació, el sector agroalimentari, l'**economia social i solidària** i l'economia blava. El pla **Barcelona Impulsa**, també, aposta per vuit grans **zones estratègiques que esdevindran motors econòmics de la ciutat**, i en el cas de **Sants-Montjuïc** es destaca el rol del **cooperativisme**, mitjançant **Bloc4BCN**.

Així també, el pla **Barcelona Impulsa**, com a full de ruta integral i executiu, construït sobre la visió d'una economia diversificada per fer front als reptes actuals i futurs, també és un "**pla de plans**" que actua com a paraigua per a altres plans sectorials o més executius, entre ells el **PlESS 2024-2027**. D'aquesta manera s'integra, l'**espai cooperatiu Bloc4BCN**, com un dels actius estratègics del pol d'activitat de Sants-Montjuïc; i destaca l'**Estratègia d'Economia Social i solidària #ESSBCN2030** entre els instruments de governança i les polítiques transversals que s'executaran i que es troben alineades amb els reptes clau i identificades com a programes de suport a l'emprenedoria, l'activitat econòmica i l'impuls del talent. En conseqüència es destaquen:

- l'elaboració i desenvolupament del **PIESS 2024-2027**
- la generació d'ecosistemes d'espais per impulsar l'economia social i solidària
- l'atracció i retenció del talent per garantir l'ocupació dins l'ESS
- l'impuls del Bloc4BCN, espai cooperatiu
- els serveis de suport de Barcelona Activa a l'economia social, el cooperativisme i la innovació socioeconòmica
  - Subvencions "Impulsem el que fas"
  - ProgramESS ("Construïm en femení", "Camí de solidesa", "RevESStim el tèxtil", "Reimaginem", "Impulsem les cures")
- la promoció i impuls del Pla de digitalització de l'economia social i solidària

Agenda Barcelona 2030

L'**Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible** va ser aprovada l'any 2015 per l'Assemblea de les Nacions Unides formada pels 193 estats membres. L'Agenda defineix un pla d'acció per a les persones, el planeta i la prosperitat que es desglossa en **17 objectius de Desenvolupament Sostenible (ODs)** i **169 fites**.

Durant el mandat anterior, l'Ajuntament de Barcelona es va comprometre a impulsar l'Agenda 2030 per tal d'adaptar els ODS a escala local. L'**Agenda 2030 de Barcelona**, impulsada per l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge, conté objectius ambiciosos per tal d'aconseguir una **ciutat socialment, econòmicament i ambientalment sostenible** que es mesuren mitjançant una sèrie d'indicadors específics per a cada objectiu.

La implementació de l'Agenda 2030 de Barcelona per part de l'Ajuntament compta amb una **comissió i una taula per a l'impuls i l'assoliment de l'Agenda,** i un **Consell Acadèmic Assessor**, així com amb la implicació de la **societat civil** i el **sector privat**.

En els últims anys, s'han celebrat dues edicions dels **Premis Agenda 2030 de Barcelona,** que reconeixen les millors pràctiques sobre desenvolupament sostenible, així com tres edicions de les **Jornades de l'Agenda 2030** per fer un balanç de l'estat d'implementació de l'Agenda a la ciutat i reflexionar sobre com aconseguir un nou model urbà que sigui sostenible.

El **PIESS 2024-2027** adopta el **marc conceptual dels ODS** mitjançant accions que contribueixen al seu assoliment, ja que l'ESS sempre ha lluitat per una economia que posi la vida de les persones i la cura del medi ambient per davant del lucre, i ha esdevingut així una aliada clau per la consecució dels diferents objectius.

3. ELABORACIÓ DEL PLA I PARTICIPANTS

El present pla neix en el marc d'un plantejament de llarg abast, que permet la continuïtat d'unes polítiques públiques d'ESS reeixides, des de 2016, per tant amb la voluntat de seguir impulsant i enfortint les iniciatives desenvolupades a través dels plans d'Impuls precedents. Així mateix, el seu marc d'actuació està també emmarcat en l'Estratègia #ESSBCN2030 com ja ho feu en les polítiques públiques del mandat 2019-23 anteriorment descrites.

El procés d'elaboració ha estat liderat per la Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària, i treballada conjuntament en un Grup Promotor amb la Direcció d'Economia Social i Cooperativa de Barcelona Activa:

- La **Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària** és l'àrea de l'Ajuntament Barcelona que dissenya, executa i avalua la política pública en ESS, impulsant, fomentant i reforçant l'economia cooperativa, social i solidària com un dels objectius clau per contribuir a generar una economia més plural a la ciutat. La Direcció de Serveis s'emmarca en la Gerència de promoció econòmica.
- La **Direcció d'Economia Social i Cooperativa de Barcelona Activa** és l'àrea dins l'Agència de Desenvolupament Econòmic local de Barcelona, des d'on es fomenten i s'enforteixen iniciatives emprenedores, entitats i empreses de l'àmbit de l'ESS de la ciutat (cooperativisme, tercer sector, associacions, economies col·laboratives del procomú, economies comunitàries, etc.).

La metodologia emprada consta d'una anàlisi de la documentació de partida, una coconstrucció de la visió compartida i els objectius estratègics i un procés de definició de les accions.

ANÀLISI DE LA DOCUMENTACIÓ DE PARTIDA

A l'hora d'elaborar el present PIESS s'ha tingut en compte el marc d'actuació actual. Això inclou l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, el Pla d'Impuls 2021-2023, el PAM, el Barcelona Green Deal i l'Agenda Barcelona 2030. En aquest sentit, i atenent la voluntat de donar continuïtat a les polítiques públiques d'ESS, s'ha fet una anàlisi dels principals resultats dels plans, les iniciatives i les polítiques precedents, amb l'objectiu d'identificar aspectes de millora i avaluar la complementarietat i l'encaix en matèria de política pública municipal amb el nou pla.

Així mateix, s'ha fet una revisió documental d'informes elaborats per agents representatius de l'àmbit de l'ESS, especialment els que inclouen propostes més directament alineades amb l'abast del PIESS. Entre d'altres, s'han considerat el *Pacte per una Economia per la vida*, impulsat per l'Associació Economia Social Catalunya (AESCAT); el document *10 mesures per cooperativitzar els municipis*, elaborat per la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC); el de *10 mesures prioritàries de política municipal d'ESS per als barris de Barcelona*, impulsat per la Xarxa d'Economia Solidària (XES); l'estudi *El repte de la reconstrucció social. Resposta des dels municipis; considerant les propostes directament vinculades a l'ESS*, elaborat per la Taula del Tercer Sector, i el document *Mesures per enfortir l'associacionisme i l'acció col·lectiva als carrers de BCN davant les eleccions municipals 2023*, del Consell d'Associacions de Barcelona. En relació amb les altres organitzacions representatives de l'àmbit de l'ESS que no s'anomenen (en no tenir documents específics com els esmentats) la interlocució i, per tant, la recollida de la seva visió i propostes s'ha esdevingut en els àmbits de treball i governança de l'#ESSBCN2030.

COCONSTRUCCIÓ DE LA VISIÓ COMPARTIDA I ELS OBJECTIUS ESTRATÈGICS

Per tal d'elaborar una visió compartida i uns objectius que reflecteixin la direcció en la qual s'espera que evolucioni l'ESS en els propers quatre anys, s'ha comptat amb la participació de diversos actors. Per una banda, i amb l'objectiu d'adequar el present PIESS a l'Estratègia #ESSBCN2030, es va participar a una trobada del Grup Motor Ampliat. Allà es va presentar el procés d'elaboració del Pla d'Impuls de l'ESS i una versió preliminar de la visió compartida i els objectius del nou pla. Es va recollir l'opinió de les entitats i es va posar a disposició de totes les membres del Grup Motor Ampliat una enquesta, per recollir més propostes en relació amb els objectius i els diferents àmbits d'actuació proposats del PIESS. Totes aquestes aportacions han estat considerades a l'hora de definir els objectius definitius i les accions a realitzar per part de l'Ajuntament en el present mandat i, per tant, a l'hora d'incloure les accions al nou PIESS.

Per altra banda, es va dur a terme una sessió participativa amb els equips de la Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona i de la Direcció d'Economia Social i Cooperativa de Barcelona Activa, amb l'objectiu de contrastar la primera proposta de visió compartida, objectius estratègics i destacats del nou PIESS. Es van compartir les accions que s'estaven duent a terme per part dels nous equips en el marc dels destacats presentats i es va realitzar una valoració i enriquiment de la proposta presentada.

DEFINICIÓ DE LES ACCIONS

Per tal de poder establir les prioritats en política pública d'ESS per als propers tres anys, s'han desenvolupat diverses sessions de treball amb el Grup Promotor del PIESS. A través d'aquestes trobades, s'ha treballat en la concreció dels objectius i les accions, tenint en compte les prioritats, el finançament i la capacitat operativa. Addicionalment, s'ha comptat amb la documentació d'àrees i departaments clau de l'Ajuntament, per adaptar i enriquir les accions del nou pla.

ENTITATS PARTICIPANTS

La trobada del Grup Motor Ampliat i l'enquesta es van dirigir a 26 organitzacions de segon i tercer nivell. A continuació, es llisten les organitzacions de l'àmbit que formen part del Grup Motor Ampliat i que, per tant, han participat del procés de coconstrucció:

- Associació Bloc4BCN
- Associació Catalana d'Empreses, Societats Laborals i Entitats d'Economia Social de Catalunya (ASESCAT)
- Associació Economia Social Catalunya (AESCAT)
- Associació empresarial d'Economia Social Dincat
- BiciHub
- Càtedra Oberta de la UOC (Grup de recerca Dimmons)
- Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat)
- Consell d'Associacions de Barcelona (CAB)
- Coòpolis, Ateneu Cooperatiu de Barcelona
- Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS)
- Federació Catalana de Voluntariat Social (FCVS)
- Federació d'Empreses d'Inserció de Catalunya (FEICAT)
- Federació de Centres Especials de Treball de Catalunya (FECETC)
- Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC)
- Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya (FCCUC)
- Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC)
- Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya (EscolesCoop)
- Federació de Cooperatives d'Habitatges de Catalunya (Habicoop)
- Federació de Mutualitats de Catalunya (FMC)
- Federació ECOM Barcelona
- FETS-Finançament Ètic i Solidari
- Fòrum Salut Mental i Addiccions
- La Confederació, Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya
- Salut Mental AMMFEINA
- Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
- Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES Catalunya)
- Xarxa d'Educació Lliure (XELL)
- Xarxes Locals d'Economia Solidària de Barcelona (XES Barcelona)

D'altra banda, a la trobada del Grup Motor Ampliat, es va comptar amb la participació de persones representants dels grups municipals de l'Ajuntament de Barcelona.

4. VISIÓ COMPARTIDA I OBJECTIUS ESTRATÈGICS

El present Pla d'Impuls de l'ESS 2024-2027 s'estructura en:

- **Visió compartida:** la visió compartida consisteix en l'imaginari de futur que comparteixen els diversos agents implicats en relació amb la transformació del model socioeconòmic de la ciutat per fer-lo més sostenible i respon a les preguntes "Com volem que sigui l'ecosistema de l'ESS de Barcelona l'any 2027?" i "Com han de ser les polítiques públiques que contribueixin a impulsar l'ecosistema de l'ESS de la ciutat?".
- **Objectius estratègics:** els objectius estratègics són els grans objectius que han de regir el **PIESS 2024-2027** i responen a la pregunta "Quin camí hem de seguir per assolir la visió compartida?". Per tant, han d'estar alineats amb la visió compartida i són l'element a partir dels quals s'estructuren les accions .
- Els **destacats** són àmbits que representen una prioritat, una novetat o elements que s'han marcat com a prioritaris en el marc de la implementació d'aquest PIESS, ja que responen a reptes del context actual. Són elements que ajuden a orientar i classificar les diferents accions.
- Els **instruments** són les eines de les quals disposa l'Ajuntament de Barcelona per impulsar accions.

Visió compartida

En el període 2024-2027 des de l'Ajuntament de Barcelona volem contribuir a una ESS...

MÉS FORTA I ARTICULADA

MÉS ACCESSIBLE, ATRACTIVA I RECONEGUDA

...i, per fer-ho, volem impulsar unes polítiques públiques...

MÉS COPRODUÏDES, TRANSVERSALS I REFERENTS

Objectius estratègics

La visió del Pla d'impuls de l'ESS 2024-2027 es tradueix en uns objectius estratègics que guien la priorització de les accions a desenvolupar en els propers quatre anys:

ESS MÉS FORTA I ARTICULADA	1 Promoure una major resiliència i un increment d'escala de l'ESS a través de diversos models
ESS MÉS ACCESSIBLE, ATRACTIVA I RECONEGUDA	2 Afavorir l'accés a l'ESS per part de tota la població
POLÍTIQUES PÚBLIQUES MÉS COPRODUÏDES, TRANSVERSALS I REFERENTS	3 Fomentar la transversalitat i la referència de l'ESS en les polítiques públiques

OBJECTIU 1
PROMOURE UNA MAJOR RESILIÈNCIA I UN INCREMENT D'ESCALA DE L'ESS A TRAVÉS DE DIVERSOS MODELS

Per poder fomentar l'increment d'escala de l'ESS cal oferir programes de formació i acompanyament per tal d'impulsar la **l'enfortiment i una major resiliència de les empreses d'ESS, la creació de noves organitzacions i el creixement de les organitzacions existents** mitjançant diversos models de creixement.

Una de les vies d'enfortiment i creixement és la intercooperació d'entitats per sectors, territoris o per l'impuls de projectes col·lectius a través de l'**articulació i l'enxarxament de l'ESS**.

La **digitalització** de l'ESS és un dels grans reptes de l'àmbit que pot incidir en la seva resiliència i el seu increment d'escala, tant pel que fa a digitalització de les entitats de l'ESS incorporant les tecnologies al servei dels reptes de gestió i activitat de les organitzacions, com a l'impuls de projectes d'ESS amb models de negoci basats en una plataforma digital, i de les entitats de l'ESS que es dediquen a l'àmbit de la digitalització i la tecnologia. D'altra banda, l'ESS pot jugar un paper en la digitalització a través de l'exploració de vies que permetin enfortir els valors de l'ESS en aquest sector, així com preparar-se per afrontar la nova revolució que podria causar la intel·ligència artificial en els propers anys, tot respectant al màxim els principis de l'ESS.

L**'atracció i la fidelització de talent** és un altre repte clau per a la resiliència i creixement de l'ESS. Per això, és imprescindible impulsar mesures que proporcionin solucions per a l'atracció i retenció de talent de les organitzacions i entitats de l'àmbit, sobretot de determinats perfils tècnics difícils de captar. En aquest sentit, cal visibilitzar l'ESS com a àmbit d'ocupació de qualitat i incidir en la millora de les condicions laborals.

Finalment, aquesta resiliència i increment d'escala has de ser promoguts mitjançant l'impuls de vies de **finançament** d'iniciatives i projectes de l'ESS a través d'ajuts i subvencions, així com la facilitació de l'accés al crèdit i a altres fonts de finançament alternatiu que ofereixen les entitats de finances ètiques i cooperatives. Alhora, aquesta col·laboració amb les finances ètiques i cooperatives ha de permetre fer créixer l'impacte del sector de les finances ètiques i solidàries a Barcelona.

OBJECTIU 2
AFAVORIR L'ACCÉS A L'ESS PER PART DE TOTA LA POBLACIÓ

Tal com preveien els dos anteriors PIESS, és fonamental l'acció de les polítiques públiques d'impuls de l'ESS per fer visible, accessible i coneguda la realitat de l'ESS de la ciutat i el país, que permet usar (en el consum, distribució, producció) l'ESS en molt bona part de les activitats quotidianes de les persones i empreses. Així es poden satisfer bona part de les necessitats de persones, col·lectius i territoris, mitjançant els serveis, activitats i productes que proveeixen i desenvolupen les empreses i organitzacions de l'ESS. Juntament amb satisfer necessitats, i sovint desitjos, l'ESS mostra unes pràctiques, principis i valors que permeten afirmar que es tracta d'una manera de fer economia i societat més justa, sostenible, equitativa i que contribueix a mitigar i revertir, després, l'emergència climàtica.

Per tal d'afavorir l'accessibilitat a l'ESS per part de diferents sectors de la població, cal donar **visibilitat** a l'ESS mitjançant un relat compartit i entenedor.

L'ESS es pot difondre tant en l'**educació** formal mitjançant sessions informatives i activitats vivencials per conèixer l'ESS, com en l'educació informal a través de la implementació d'iniciatives d'aprenentatge i servei a l'ESS des dels espais de lleure.

Una altra manera de visibilitzar l'ESS és fer-ne difusió com a **opció laboral** de qualitat, posant èmfasi en els seus valors per donar-la a conèixer als alumnes d'universitats i de cicles formatius, així com a tota la població laboralment activa.

La ciutadania també pot accedir a l'ESS a través de la implementació de mesures que promocionin el **consum conscient i el mercat social** com a opció de compra de béns i contractació de serveis més sostenible tant en l'àmbit social com ambiental.

També cal ajudar a donar suport i visibilitzar els projectes de **cooperativisme d'habitatge en cessió d'ús** i de **comunitats energètiques** que proporcionen una alternativa inclusiva, social i comunitària a la crisi d'habitatge i a la crisi climàtica, respectivament.

Finalment, aquesta visibilització i implementació de l'ESS s'ha de desplegar a través de l'**arrelament de l'ESS als barris i districtes de la ciutat**, així com impulsant mesures perquè els **col·lectius en situació de vulnerabilitat tinguin accés** a totes aquestes solucions que proporciona l'ESS.

OBJECTIU 3
FOMENTAR LA TRANSVERSALITAT I LA REFERÈNCIA DE L'ESS EN LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Per tal de fomentar la transversalitat de les polítiques públiques, cal potenciar els mecanismes de **coproducció entre l'Ajuntament de Barcelona i l'àmbit de l'ESS** que ja existeixen com l'Estratègia de l'#ESSBCN2030; en aquest sentit, cal destacar els grups de treball on es desenvolupen els 10 projectes de ciutats, així com aquells espais de governança on es debaten i desenvolupen accions en relació amb els reptes compartits. També caldrà crear-ne de nous, com el procés de revisió del **PIESS 2024-2027** que es farà al 2025 amb la participació de l'àmbit per tal d'adaptar-lo a partir de l'avaluació d'allò ja executat com a partir de les noves necessitats i reptes en l'horitzó 2030 que orienta l'Estratègia de l'#ESSBCN2030. I, en aquest marc, poder generar espais de coproducció pel desenvolupament d'accions i l'execució del present PIESS.

Així mateix, també cal impulsar mesures per a la **Contractació i Compra Pública Responsable** entre els diferents àmbits de l'Ajuntament de Barcelona i les empreses que es presentin a licitacions públiques, tot plegat per potenciar la participació de l'ESS en la gestió i desenvolupament de serveis vinculats a diferents polítiques públiques, així com per tal de conscienciar i fer difusió de les alternatives de consum conscient que ofereix l'ESS.

Per tal d'impulsar polítiques d'ESS, cal, d'una banda, impulsar, facilitar i promoure la participació de l'ESS com a agent participant en el desenvolupament de polítiques públiques per contribuir a donar resposta als reptes econòmics, culturals, socials i ecològics de la ciutat de Barcelona, i, de l'altra, **coordinar-se amb altres administracions públiques** per poder difondre l'alternativa econòmica que representa l'ESS oferint serveis, productes i activitats.

Finalment, s'han d'implementar mesures amb el desenvolupament de polítiques innovadores que puguin servir de referència per a altres ciutats i ser tractores del desenvolupament de les polítiques públiques d'impuls de l'ESS a diferents nivells i territoris, per continuar fent de Barcelona una **ciutat referent a escala catalana estatal i internacional** en matèria d'**impuls de polítiques públiques d'ESS** cocreades amb l'àmbit a través d'espais com l'Estratègia de l'#ESSBCN2030.

DESTACATS

De forma complementària als objectius estratègics, es defineixen uns **destacats** que representen una novetat o elements que s'han marcat com a prioritaris en el marc de la implementació d'aquest PIESS:

De forma complementària als objectius estratègics, es defineixen els destacats següents pels propers anys...

Bloc4BCN	Iniciar l'activitat Establir complementarietat amb altres equipaments de la ciutat
Salt d'escala de l'ESS	Acompanyar el creixement d'empreses i entitats de mida petita a un mida mitjana o gran Fomentar l'articulació d'entitats petites i mitjanes especialment amb lligam sectorial o territorial Promoure el creixement de l'abast general del mercat social Incorporar la influència de l'ESS cap a l'economia d'impacte Impulsar l'enfortiment empresarial Enfortir l'organització de les associacions i el teixit sociocomunitari
Atracció i retenció de talent	Continuar millorant les condicions laborals (no només econòmiques) Visibilitzar i oferir passarelles de determinats perfils professionals i formatius Promoure eines d'aparellament (*matching*), cerca, captació...
Digitalització de l'àmbit	Promoure la digitalització bàsica de tots els sectors de l'ESS Donar suport a projectes amb model de negoci tecnològic de l'ESS Potenciar el creixement d'un sector de proveïdors de tecnologia dintre l'ESS
Generació d'ecosistemes	Facilitar economies d'escala Impulsar la visibilitat de l'ESS Facilitar les relacions i aliances entre les entitats de l'ESS Impulsar la intercoopearció
Habitatge	Donar continuïtat al Conveni ESAL (aliança amb les entitats representatives de l'habitatge cooperatiu per crer un miler de pisos en els pròxims anys, i poder donar resposta a la necessitat d'habitatge assequible) Oferir suport mitjançant instruments de finançament amb l'impuls d'instruments de finançament
ESS com a motor de la transició ecosocial i de les cures	Enfortir els sectors de l'alimentació, l'energia, la mobilitat i el tèxtil sostenible de l'ESS Oferir suport en l'adaptació de les empreses de l'ESS a la transició ecosocial Enfortir el sector de les cures de l'ESS

BLOC4BCN

És un projecte publicocooperatiu amb més de 4.500 m² dedicats al desplegament i l'enfortiment de l'economia social de Barcelona i de Catalunya que s'obrí i **inicià l'activitat** durant el primer trimestre del 2024. El Bloc4BCN oferirà una gran varietat de serveis en diferents àmbits, com el finançament i la digitalització, dirigits tant a les entitats de l'ESS com a la ciutadania en general. D'altra banda, el Bloc4BCN haurà d'**establir sinergies** mitjançant aliances i projectes comuns amb la **resta d'equipaments de la ciutat** de Barcelona per assegurar que s'impulsa l'ESS a tots els barris i districtes.

SALT D'ESCALA DE L'ESS

Per tal que l'ESS pugui fer un salt d'escala, cal establir mesures per **acompanyar en el creixement d'empreses i entitats de l'ESS**, així com **fomentar l'articulació d'entitats petites i mitjanes** especialment amb lligam sectorial o territorial. D'altra banda, cal impulsar el **creixement de l'abast del mercat social** per arribar a nous públics, i promoure la **influència de l'ESS** en altres models amb els quals pot tenir alguns elements en comú com pot ser **l'economia d'impacte**. A part del creixement, també és important centrar-se **en l'enfortiment empresarial** i organitzacional de les **associacions i el teixit sociocomunitari**.

ATRACCIÓ I FIDELITZACIÓ DE TALENT

Un dels principals reptes de l'ESS és l'atracció i la retenció de talent en les organitzacions, que s'ha d'aconseguir a través de la **millora de les condicions laborals**, tant en l'àmbit econòmic com de benestar de les persones treballadores. Així mateix, s'ha de visibilitzar l'ESS com un àmbit laboral atractiu i oferir passarel·les de determinats perfils professionals i formatius perquè puguin fer el salt de l'economia convencional a l'ESS. Cal també enfortir i unificar les vies de cerca de talent a través d'**eines d'aparellament (*matching*), cerca i captació** impulsades des de l'ESS i per connectar amb l'ESS, així com facilitar l'enllaç amb els centres formatius.

DIGITALITZACIÓ DE L'ÀMBIT

La digitalització també es presenta com un motor essencial de l'ESS en diversos nivells i cal que estigui present en el seu procés de creixement. Par això, cal **promoure la digitalització bàsica de tots els sectors de l'ESS**, així com **donar suport a projectes amb model de negoci tecnològic de l'ESS** i **potenciar el creixement d'un sector de proveïdores de tecnologia dins l'ESS, potenciant el rol i el protagonisme de l'ESS en aquest àmbit**.

GENERACIÓ D'ECOSISTEMES

La generació d'ecosistemes a través de hubs i eixos mitjançant **relacions i aliances dins de l'ESS** han d'esdevenir **facilitadors d'economies d'escala, contextos favorables per projectes d'intercooperació** i impulsors de la **visibilitat** de **l'ESS**. La **intercooperació** és un dels principis clau de l'àmbit de l'ESS i, per tant, aquests ecosistemes poden esdevenir una palanca per assolir fites en els altres destacats.

HABITATGE COOPERATIU EN CESSIÓ D'ÚS

Un dels reptes de la ciutat de Barcelona és fer front a la crisi d'habitatge que pateix a través de la implementació de polítiques públiques. Per això, per contribuir a donar resposta al repte de l'habitatge i a la necessitat d'habitatge assequible, se seguiran implementant mesures per impulsar el cooperativisme d'habitatge en cessió d'ús, **donant continuïtat al Conveni ESAL (aliança amb les entitats representatives de l'habitatge cooperatiu per crear un miler de pisos en els pròxims anys)** i oferint **suport** a les entitats impulsores de cooperatives d'habitatge **mitjançant l'impuls instruments de finançament.**

ESS COM A MOTOR DE LA TRANSICIÓ ECOSOCIAL I DE LES CURES

L'ESS pot jugar un paper en la necessària transició ecosocial, tan pel que fa en l'aprofundiment de les seves pràctiques com oferint serveis i sent font d'innovació i inspiració per a altres agents econòmics de la ciutat que **enforteixin els sectors necessaris i pioners en la transició com l'alimentació, l'energia, la mobilitat i el tèxtil sostenible**. D'altra banda, cal **oferir suport en l'adaptació de les empreses de l'ESS a la transició ecosocial** i **enfortir el sector de les cures de l'ESS** per a tal de millorar el benestar de les persones treballadores en l'ESS, així com dels col·lectius vulnerabilitzats.

INSTRUMENTS

De forma complementària als objectius estratègics, es defineixen, uns instruments...

EQUIPAMENTS I ESTRUCTURES (Innoba, Bloc4BCN, etc.)

AJUTS I FINANÇAMENT (Enfortim l'ESS, Impulsem el que Fas, convenis, etc.)

FORMACIÓ I ASSESSORAMENT

DESENVOLUPAMENT LOCAL, PROMOCIÓ I COMUNICACIÓ

NORMATIVA I ADMINISTRACIÓ

Alhora, també es defineixen cinc **instruments** mitjançant els quals s'executaran les accions. Les diferents etiquetes d'instruments indiquen aquelles accions que fan referència a...

- **Equipaments i estructures**: construcció i consolidació d'equipaments i estructures destinats a projectes impulsats per entitats de l'ESS i/o a la difusió de l'ESS.
- **Ajuts i finançament:** línies d'ajut i finançament per a projectes impulsats per les entitats de l'ESS,.
- **Formació i assessorament:** desenvolupament de formacions i programes d'assessorament en el marc de l'ESS dirigides a diferents públics i atenent els diferents objectius del PIESS i de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030.
- **Desenvolupament local, promoció i comunicació:** impuls territorial de processos, contextos i projectes sectorials i transversals, actors per tal d'impulsar alternatives a certes problemàtiques actuals (alimentació, energia, habitatge, etc.). També suport a la visibilització de l'ESS de cara a la ciutadania mitjançant diferents formats com ara jornades, fires, festes o fòrums, i accions comunicatives sobre temàtiques específiques dirigides a diferents actors de la societat.
- **Normativa i administració**: accions relacionades amb la normativa i els processos administratius de relació entre l'Ajuntament de Barcelona i l'àmbit de l'ESS.

5. ACCIONS, RESPONSABLES, AGENTS IMPLICATS I TEMPORALITAT

Per treballar en l'assoliment dels objectius estratègics, tenint en compte els reptes destacats i els instruments disponibles, el Pla d'impuls de l'ESS consta de **69 accions** (27 a l'objectiu 1, 16 a l'objectiu 2 i 26 a l'objectiu 3) que es preveuen anar desenvolupant al llarg dels propers quatre anys. Cada acció s'engloba dins de l'objectiu estratègic principal al qual contribueix, tot i que també pugui contribuir a l'assoliment d'algun dels altres dos objectius.

Per a cada acció, dins del seu objectiu específic, s'indica:

ÀREA RESPONSABLE

Àrea encarregada del seguiment i de la implementació de l'acció (Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona i/o Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa).

DESTACATS

Aquells amb què l'acció intersecciona i/o concreta la seva execució (com s'han definit anteriorment, els destacats fan referència a accions que representen una novetat i/o elements que s'han assenyalat com a prioritaris en el marc de la implementació d'aquest PIESS 2024-27).

INSTRUMENTS

Aquells que, conceptualment, es pot considerar mitjançant els quals s'executarà l'acció.

TEMPORALITAT

L'any (o els anys del període entre 2024 i 2027) en què està previst l'execució de cada acció.

AGENTS IMPLICATS

Agents que participen en alguna de les etapes del desenvolupament de l'acció, més enllà de l'àrea responsable.

És important posar de manifest que, sense restar importància a les altres, s'han escollit **15 accions com a mesures destacades** del global de les 68, 4 de l'Objectiu estratègic 1, 6 de l'objectiu 2 i 5 de l'objectiu 3.

La seva elecció s'ha fet sigui per la novetat i/o per l'enfortiment (respecte als PIESS anteriors) d'aquelles accions i per la seva directa expressió d'allò que pretén l'objectiu estratègic i la importància dels altres vectors que expliquen les accions (àrea responsable, àmbit destacat, instruments, temporalitat i agents implicats).

MESURES DESTACADES PER A L'OBJECTIU 1

OBJECTIU 1.
PROMOURE UNA MAJOR RESILIÈNCIA I UN INCREMENT D'ESCALA DE L'ESS A TRAVÉS DE DIVERSOS MODELS

1. **Ajuts i finançament:** convocatòries de subvencions **Enfortim l'ESS** (per l'enfortiment i l'impuls de la Intercooperació de l'ESS a Barcelona) i **Impulsem el que Fas** (línies d'ajuda al desenvolupament de l'economia de proximitat, amb modalitat específica adreçada a empreses i organitzacions de l'ESS), i **prova pilot d'ajuts salarials per a l'atracció de talent** de perfils singulars a l'ESS

2. **Elaboració i desplegament del Pla de digitalització de l'ESS** en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 en col·laboració amb el servei techcoop de Bloc4BCN, la Universitat de Mondragón per la generació de coneixement entorn de la digitalització i plataformització de l'ESS; **consolidació i extensió de les eines de diagnosi i formació per a la digitalització del teixit de l'ESS** (DigitESSt i DigiTeca); **activació d'un servei de suport en digitalització** a les organitzacions per part d'experts del Servei d'Assessorament a l'Economia Social i Solidària (SAESS)

3. **Impuls d'ecosistemes d'ESS** a la ciutat

4. Creació d'una **Escola de lideratge i direcció** d'organitzacions de l'ESS

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 1

PROMOURE UNA MAJOR RESILIÈNCIA I UN INCREMENT D'ESCALA DE L'ESS A TRAVÉS DE DIVERSOS MODELS

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
1. Convocatòria de subvencions Enfortim l'ESS per l'enfortiment i l'impuls de la intercooperació de l'ESS a Barcelona	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
2. Impuls de línies d'ajuda al desenvolupament de l'economia de proximitat: modalitat específica adreçada a empreses i organitzacions de l'ESS	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
3. Impuls d'ecosistemes d'ESS a la ciutat com l'impuls d'un Hub d'ESS a la Nau Klein de l'Escocesa	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Equipaments i estructures	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
4. Actualització i adaptació del catàleg de formació estable en ESS des de Barcelona Activa amb nous cursos, càpsules, itineraris i altres recursos en temes clau per a l'enfortiment empresarial de l'ESS	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
5. Programa intensiu de suport a l'emprenedoria en ESS de nous projectes liderats per dones: Construïm en Femení	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
6. Programa intensiu de suport a la consolidació empresarial de projectes d'ESS liderats per dones: Camí de la Solidesa	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
7. Programa intensiu per al reenfocament estratègic de projectes d'ESS: Reimaginem	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
8. Enfortiment del Servei d'Assessorament i Acompanyament a entitats de l'ESS de Barcelona Activa (SAESS)	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
9. Activació d'un servei de suport intern a les organitzacions per part de persones expertes des del SAESS	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 1

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
10. Replantejament del programa d'incubació per a projectes de l'ESS de Barcelona Activa: La InnoBAdora	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Equipaments i estructures	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
11. Impuls d'accions conjuntes amb el teixit de cooperatives mitjanes per acompanyar i donar suport als processos de creixement d'escala empresarial de les organitzacions	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	Per determinar	Àmbit de l'ESS
12. Adaptació i creació de serveis especialitzats en l'enfortiment econòmic d'organitzacions de l'àmbit associatiu en col·laboració amb Torre Jussana i el Consell d'Associacions de Barcelona	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	Per determinar	Àmbit de l'ESS
13. Adaptació i creació de serveis especialtizats en l'enfortiment d'organitzacions del tercer sector en col·laboració amb la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	Per determinar	Àmbit de l'ESS
14. Activar amb la UPF un diploma formatiu per facilitar la professionalització d'assessors en gestió a organitzacions de l'ESS	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Universitat Pompeu Fabra
15. Suport a la creació i consolidació d'instruments de finançament: fons de crèdit i fons d'impacte a través de convenis amb entitats de finances ètiques	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Coop 57 i Fundació Fiare Finances Ètiques
16. Suport a la creació i consolidació d'instruments de finançament: concurs per a la participació de l'Ajuntament a fons d'inversió per l'ESS de capital pacient	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Adjudicatari del concurs
17. Suport als instruments que facilitin l'accés de les organitzacions de l'ESS a subvencions i ajuts d'àmbit europeu per impulsar l'enfortiment empresarial i els sectors estratègics	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
18. Suport al desenvolupament de processos d'intercooperació per reptes i sectors estratègics impulsats i dinamitzats per l'Associació Coòpolis a Bloc4BCN	Direcció de Serveis ESS	Bloc4BCN	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Associació Bloc4

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 1

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
19. Suport en l'accés i orientació de les entitats de l'ESS a serveis d'acompanyament per la internacionalització a Bloc4BCN	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Bloc4BCN	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Associació Bloc4
20. Creació d'una Escola de lideratge i direcció d'organitzacions de l'ESS	Direcció ES i C BA	Atracció i fidelització de talent	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
21. Prova pilot d'ajuts salarials per a l'atracció de talent de perfils singulars a l'ESS	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Atracció i fidelització de talent	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
22. Activitats de dinamització i acompanyament a organitzacions de l'ESS del sector tecnològic	Direcció ES i C BA	Digitalització	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
23. Col·laboració amb la Universitat de Mondragón per a la generació de coneixement entorn de la digitalització i plataformització de l'ESS	Direcció ES i C BA	Digitalització	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2025	Universitat de Mondragón
24. Consolidació i extensió de les eines de diagnosi i formació per a la digitalització del teixit de l'ESS (DigitESSt i DigiTeca)	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Digitalització	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
25. Elaboració i desplegament del Pla de digitalització de l'ESS en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Digitalització	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Associació Bloc4
26. Activació d'un servei de suport en digitalització a les organitzacions per part d'experts des del SAESS	Direcció ES i C BA	Digitalització	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
27. Impuls d'un conveni de col·laboració amb la Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya per l'impuls del cooperativisme de consum a Barcelona	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Ajuts i finançament	Per determinar	Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

MESURES DESTACADES PER A L'OBJECTIU 2:

OBJECTIU 2
AFAVORIR L'ACCÉS A L'ESS PER PART DE TOTA LA POBLACIÓ

1. **Suport a sectors estratègics de l'àmbit de l'ESS**: activitats de dinamització i acompanyament a organitzacions de l'ESS del **sector tèxtil, tecnològic** i del sector de les **cures**

2. **Impuls del model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús** a Barcelona: **suport i col·laboració** amb la Federació de Cooperatives d'Habitatge de Catalunya, la XES i altres agents referents de l'habitatge cooperatiu per al seu impuls

3. **Suport** de la coordinació i la difusió d'**eines i plataformes d'intermediació laboral** a l'ESS mitjançant un **portal compartit i accions de comunicació**

4. **Difusió d'oportunitats i promoció de pràctiques amb centres educatius i universitats de Barcelona**: accions subvencionables per Enfortim l'ESS, col·laboració amb l'eix del servei de JovESS de Bloc4BCN i treball en el marc del grup de treball d'Ocupació de l'#ESSBCN2030

5. **Consolidació dels esdeveniments** (amb lideratge municipal) **amb impacte per la introducció de la ciutadania a l'ESS**: Fira de consum responsable (CR) i ESS de Nadal per a públic familiar

6. **Impuls d'instruments de comunicació i agenda compartida** entre l'àmbit i la política pública, **la seva visibilitat i ús estratègic** en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 a través del grup de treball del **Projecte de Ciutat #SomESS**

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 2

AFAVORIR L'ACCÉS A L'ESS PER PART DE TOTA LA POBLACIÓ

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
1. Dinamització de l'Espai Consum Responsable amb la seva cartera de serveis i el seu vincle amb la Xarxa d'Equipaments Ambientals de Barcelona i la presència del consum responsable en esdeveniments de la ciutat	Direcció de Serveis ESS	ESS com a motor de la transició ecosocial i de les cures	Equipaments i estructures	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
2. Activitats de dinamització i acompanyament a organitzacions de l'ESS del sector tèxtil	Direcció ES i C BA	ESS com a motor de la transició ecosocial i de les cures	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
3. Activitats de dinamització i acompanyament a organitzacions de l'ESS del sector de les cures	Direcció ES i C BA	ESS com a motor de la transició ecosocial i de les cures	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
4. Suport a accions per promoure comunitats energètiques des del cooperativisme de consum	Direcció de Serveis ESS	ESS com a motor de la transició ecosocial i de les cures	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
5. Incorporació dels reptes tranversals diagnosticats per l'Estratègia #ESSBCN2030 als programes de serveis i subvencions del PIESS, en especial, els reptes de protagonisme de la joventut, la transició ecològica i la contribució a una ESS plural i diversa	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
6. Programes de suport a l'emprenedoria col·lectiva a públics en situacions de vulnerabilitat	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
7. Consolidació dels esdeveniments (amb lideratge municipal) amb impacte per la introducció de la ciutadania a l'ESS: Fira de CR i ESS de Nadal per a públic familiar	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
8. Suport a la visibilització de l'ESS a través del Fòrum i l'eina del Balanç Social (a través del conveni amb la XES) i a través d'altres fires i jornades	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 2

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
9. Increment i millora qualitativa dels instruments i canals de comunicació de la política pública d'impuls de l'ESS	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
10. Facilitació de l'articulació i el desplegament territorial de l'ESS i el seu rol en la dinamització socioeconòmica dels barris i districtes (impulsant un grup de treball en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030, fent suport a l'Associació Bloc4 pel treball amb comunalitats i a activitats d'acció territorial de la XES Barcelona, i reforçant aquest element en el marc de les convocatòries de subvencions d'impuls de l'ESS)	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
11. Impuls d'instruments de comunicació i agenda compartida entre l'àmbit i la política pública, la seva visibilitat i ús estratègic en el marc de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 a través del grup de treball del Projecte de Ciutat #SomESS	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
12. Impuls d'espais comercials de visibilització i accés a productes i serveis de l'ESS a la ciutat (projecte d'espai ESS a La Model)	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Equipaments i estructures	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
13. Programa TransformESS adreçat a centres educatius de secundària per fomentar vocacions en relació amb l'ESS	Direcció ES i C BA	Atracció i fidelització de talent	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
14. Suport de la coordinació i la difusió d'eines i plataformes d'intermediació laboral a l'ESS mitjançant un portal compartit i accions de comunicació	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Atracció i fidelització de talent	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
15. Difusió d'oportunitats i promoció de pràctiques amb centres educatius i universitats de Barcelona: accions subvencionables per Enfortim l'ESS, col·laboració amb l'eix del servei de JovESS de Bloc4BCN i treball en el marc del grup de treball d'Ocupació de l'#ESSBCN2030	Direcció de Serveis ESS	Atracció i fidelització de talent	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Associació Bloc4
16. Suport i col·laboració amb la Federació de Cooperatives d'Habitatge de Catalunya i altres agents referents de l'habitatge cooperatiu per l'impuls del model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús a Barcelona	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Habitatge	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Departament Habitatge Ajuntament i agents àmbit

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

MESURES DESTACADES PER A L'OBJECTIU 3

OBJECTIU 3.
FOMENTAR LA TRANSVERSALITAT I LA REFERÈNCIA DE L'ESS EN LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

1. **Coliderar** el desplegament de l'**Estratègia de l'#ESSBCN2030**: **contribuir als projectes dels grups de treball; organitzar La Febrerada**, trobada i festa anual de l'Estratègia; executar les accions per **arribar als nous púbics** dels reptes transversals; **comunicar** les accions tangibles; fer que l'Estratègia tingui **influència a altres àrees municipals, i millorar la intercooperació** entre grups de treball.

2. **Col·laboració amb l'Associació Bloc4** per a l'**arrencada de l'activitat i posicionament del Bloc4BCN** com a equipament referent de l'impuls del cooperativisme a la ciutat i al país. Inici dels **serveis de Barcelona Activa** al Bloc4BCN per **complementar l'oferta de la cartera de serveis**.

3. **Accions** de referència per **assolir una major participació de l'ESS en la contractació pública**: espais d'**assessorament i capacitació** amb entitats i empreses d'ESS per promoure i facilitar l'accés a la contractació pública

4. **Suport a la generació de dades de l'ESS** per a la rendició de comptes, dades de l'ESS a la ciutat, avaluació d'impacte de les polítiques públiques i creació d'instruments i eines d'informació i recerca al voltant de l'ESS amb entitats representatives, universitats i centres d'estudis.

5. **Participació** a la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (**XMESS**)

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 3

FOMENTAR LA TRANSVERSALITAT I LA REFERÈNCIA DE L'ESS EN LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
1. Coliderar el desplegament de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 (executar les accions per arribar als nous púbics dels reptes transversals, comunicar les accions tangibles, fer que l'Estratègia tingui influència a altres àrees de l'Ajuntament i millorar la intercooperació entre grups de treball)	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
2. Organització de La Febrerada, trobada i festa anual de l'Estratègia #ESSBCN203	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
3. Contribució als projectes dels grups de treball de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
4. Participació a la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària XMESS	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Associació XMESS
5. Elaboració del PIESS24-27 i diagnosi de necessitats abordables des de les polítiques públiques i procés participatiu amb l'àmbit per revisar el PIESS pel període 2026-2027	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
6. Accions per a la recuperació i la visualització del patrimoni cooperatiu de la ciutat	Direcció de Serveis ESS	Generació d'ecosistemes	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
7. Col·laboració amb l'Associació Bloc4 per a l'arrencada de l'activitat i posicionament del Bloc4BCN com a equipament referent de l'impuls del cooperativisme a la ciutat i al país	Direcció de Serveis ESS	Bloc4BCN	Equipaments i estructures	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
8. Inici dels serveis de Barcelona Activa al Bloc4BCN per complementar l'oferta de la cartera de serveis	Direcció ES i C BA	Bloc4BCN	Formació i assessorament	2024 a 2027	Associació Bloc4

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 3

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
9. Suport al servei d'accés al finançament per part de les cooperatives impulsat per la Confederació de Cooperatives de Catalunya a Bloc4BCN	Direcció de Serveis ESS	Bloc4BCN	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Associació Bloc4
10. Suport al desenvolupament d'un espai d'incubació i acceleració de referència per a cooperatives impulsat per l'Associació Bloc4 i l'Associació Coòpolis a Bloc4BCN	Direcció de Serveis ESS	Bloc4BCN	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Associació Bloc4
11. Suport al desenvolupament d'espais de taller d'incubació i acceleració de cooperatives incloent-hi un espai d'obrador col·lectiu impulsat per l'Associació Bloc4 i l'Associació Coòpolis a Bloc4BCN	Direcció de Serveis ESS	Bloc4BCN	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Associació Bloc4
12. Suport a serveis d'acompanyament per nous models de negoci tecnològic a cooperatives a través del servei TechBloc4 impulsat per la Confederació de Cooperatives de Catalunya a Bloc4BCN	Direcció de Serveis ESS	Bloc4BCN	Ajuts i finançament	2024 a 2027	Associació Bloc4
13. Valoració i millora contínua de processos administratius en el marc dels processos de l'organització (subvencions, contractació i d'altres). Com a exemple d'aquestes millores es participarà, entre d'altres, en el procés liderat pel Consell de Ciutat de revisió transversal de les subvencions municipals	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Normativa i administració	2024 a 2027	Associació Bloc4
14. Impuls d'activitats i espais d'interacció i networking entre organitzacions de l'ESS i empreses compromeses amb criteris ASG (Ambientals, Socials i Governança)	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Associació Bloc4
15. Activació d'una Oficina de Contractació Sostenible que afavoreixi la incorporació dels criteris de l'ESS a la contractació pública, així com la contractació de béns i serveis a l'ESS	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Normativa i administració	2024 a 2027	Associació Bloc4
16. Espais d'assessorament i capacitació amb entitats i empreses d'economia social per promoure i facilitar l'accés a la contractació pública	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Formació i assessorament	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 3

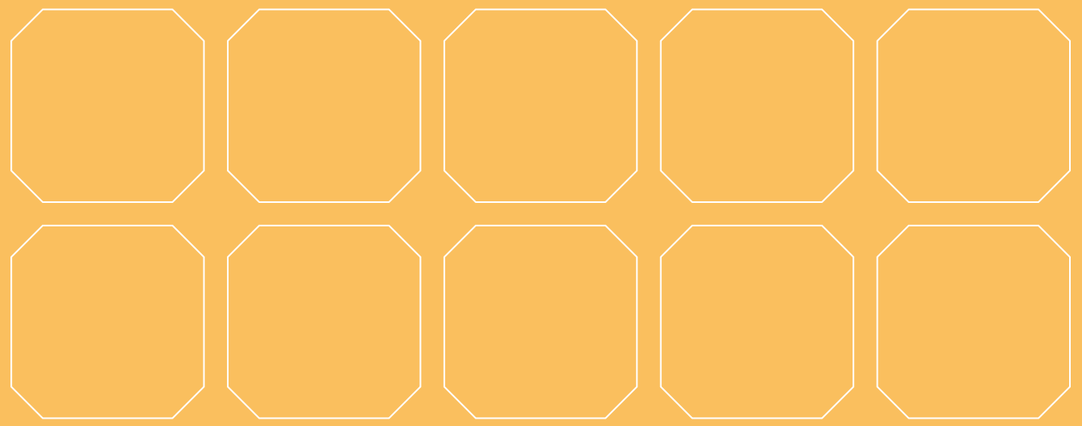
	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
17. Assessorament, formacions i desenvolupament d'instruments de suport per a la millora i seguiment de la contractació reservada i de la clàusula de subcontractació	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Normativa i administració	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
18. Actualització i millora del metadirectori d'organitzacions de l'ESS per facilitar la contractació pública	Direcció ES i C BA	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS
19. Desenvolupament efectiu de la incidència política i la coordinació interadministrativa (Generalitat de Catalunya, Govern d'Espanya, Unió Europea, ajuntaments, Àrea Metropolitana de Barcelona i Diputació de Barcelona)	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Direccions d'ESS de les administracions supralocals
20. Incidència i facilitació de la presència de l'ESS en espais de concertació de polítiques públiques (CESB, Taula Contractació, Taula ocupació i altres)	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àrees Ajuntament
21. Suport a la generació de dades de l'ESS (rendició de comptes, dades de l'ESS a la ciutat, avaluació d'impacte de les polítiques públiques i creació d'instruments i eines d'informació i recerca al voltant de l'ESS amb entitats representatives, universitats i centres d'estudis)	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Grup de treball de dadESS de l'Estratègia
22. Seguir treballant per facilitar l'accés d'organitzacions de l'ESS a espais i locals municipals i en especial pel desenvolupament de projectes d'ESS singulars o estratègics a la ciutat (Can Calopa de Dalt)	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Equipaments i estructura	2024 a 2027	L'Olivera, sccl Districte de Sarrià-St Gervasi, Direcció de Patrimoni, Drets Socials
23. Participació en fòrums internacionals d'economia social (GSEF, UE, etc.) i impuls d'espais de posicionament de les polítiques de la ciutat en aquest àmbit	Direcció ES i C BA Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Àmbit de l'ESS

Direcció de Serveis ESS: Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària de l'Ajuntament de Barcelona.
Direcció ES i C BA: Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa.

ACCIONS PER ASSOLIR L'OBJECTIU 3

	ÀREA RESPONSABLE	DESTACATS	INSTRUMENTS	TEMPORALITAT ANYS	ALTRES AGENTS IMPLICATS
24. Vetllar perquè les mesures de promoció econòmica generals de la ciutat s'ajustin a les necessitats i característiques de l'ESS i acompanyar, als diferents agents de l'àmbit de l'ESS, a l'accés d'aquelles	Direcció de Serveis ESS	Salt d'escala de l'ESS	Normativa i administració	2024 a 2027	Gerència de Promoció Econòmica
25. Conveni amb BiciHub per promoure la mobilitat sostenible i el seu vincle amb l'ESS	Direcció de Serveis ESS	ESS com a motor de la transició ecosocial i de les cures	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Direcció de Mobilitat Associació Bicihub
26. Promoció de la reutilització dels equips informàtics del grup municipal en col·laboració amb la xarxa eReuse promovent l'economia circular amb participació de l'ESS	Direcció de Serveis ESS	ESS com a motor de la transició ecosocial i de les cures	Desenvolupament local, promoció i comunicació	2024 a 2027	Institut Municipal d'Informàtica Direcció de gestió de residus

6. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Les tasques de seguiment i avaluació de la implementació del nou Pla d'Impuls estaran liderades per l'Ajuntament de Barcelona. Tot i així, es farà partícips a les organitzacions de l'ESS, en el marc de la governança compartida. Així doncs, en espais existents a l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 es farà un seguiment, actualització i avaluació continuada de la implementació de les diferents accions que preveu el **PIESS 2024-2027**.

L'objectiu d'aquest procés és compartir el coneixement i l'experiència generats en el marc de l'àmbit i de la implementació de polítiques públiques. Addicionalment, es vol fomentar la millora contínua de les accions, promovent la innovació socioeconòmica i maximitzant l'impacte positiu. Per altra banda, també es durà a terme un seguiment pressupostari.

Procés d'actualització de les polítiques públiques d'impuls de l'ESS el 2025

El pla d'Impuls d'ESS 2024-2027 tindrà dues etapes. Durant el període 2023-2025, el PIESS se centrarà a consolidar i reforçar les polítiques públiques existents, assegurant la solidesa i la maduresa de les accions impulsades. Tenint en compte la dinàmica canviant de les necessitats, durant el segon semestre de l'any 2025 i el primer de 2026, es durà a terme un procés de diagnosi i revisió del PIESS, per la fita que l'any 2025 marcarà just una dècada des de l'inici de la implementació de polítiques públiques d'ESS i del Programa d'Economia Social, i restaran cinc anys per arribar a l'horitzó de l'Estratègia de l'#ESSBCN2030 i l'Agenda Barcelona 2030.

Aquesta iniciativa tindrà com a objectiu conèixer i anticipar les necessitats concretes de l'àmbit de l'ESS que siguin susceptibles de ser abordades des de les polítiques públiques impulsades per l'Ajuntament de Barcelona. Si escau, s'actualitzaran els destacats i les accions del PIESS, i si és possible, s'executaran ja durant els anys 2026 i 2027; sigui com sigui, es promourà que el coneixement generat en el procés es tingui present en altres planificacions, estratègies i espais, també més enllà del mateix **PIESS 2024-2027**.

Per tal d'assolir els objectius de la diagnosi es proposa una metodologia que podria incloure les eines següents:

- **Revisió d'informes existents** d'entitats referents de l'àmbit com la Xarxa d'Economia Solidària, la Federació de Cooperatives de Treball, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social i La Confederació, així com d'altres organitzacions de referència. Aquesta revisió cercarà poder extreure conclusions orientades a la política pública.
- **Anàlisi complementària** de bases de dades referents a l'ESS amb l'objectiu de recopilar indicadors que no s'estudiïn en els informes esmentats i que són de difícil obtenció a través d'enquestes.
- **Enquesta quantitativa i qualitativa** àmplia, mitjançant un treball de camp amb l'objectiu de recollir l'autopercepció de les organitzacions en relació amb àmbits clau i els seus interessos, en relació amb propostes concretes que s'estigui valorant implementar per part de l'Ajuntament de Barcelona.
- **Procés de cocontrucció,** mitjançant sessions qualitatives, amb l'àmbit que es nodriran de les tres eines anteriors per compartir propostes i recollir reflexions d'interès

Avaluació

L'avaluació del **PIESS 2024-2027** es durà a terme segons la proposta següent, amb possibilitat de ser complementada en un futur dins del període d'execució del Pla, a partir de les línies mestres que aquí s'estableixen. També s'haurà de tenir en compte (quan se'n disposin) dels indicadors definitius sobre la política pública d'ESS que recullin en el Pla Impuls Barcelona 2035 definitiu del mandat 2024-27.

L'espai de Direcció de la política pública d'economia social i solidària de Barcelona[1] assumirà les funcions d'espai de governança de l'avaluació.

Es realitzaran tres tipus d'avaluació:

- Seguiment de la política
- Avaluació de la implementació
- Avaluació d'impacte

Seguiment de la política

Per al seguiment del PIESS 2024-27, es preveu un conjunt d'indicadors que s'hauran de recollir de tots els projectes[2] i serveis i que seran agregables. Les fites anuals d'aquests indicadors s'establiran a l'espai de governança de l'avaluació.

Independentment que se'n puguin afegir d'altres durant l'aplicació de la política, els indicadors inicials agregables són els següents:

- Nombre d'organitzacions/iniciatives participants/beneficiàries
- Nombre de persones participants
- Nombre de projectes presentats
- Nombre de projectes aprovats/acceptats
- Nombre de projectes finançats
- Peticions d'assessorament/acompanyament
- Assessoraments/acompanyaments fets
- Assessoraments/acompanyaments no fets per desistiment de la persona interessada
- Places de formació oferides
- Places de formació matriculades
- Nombre de sessions planificades
- Nombre de sessions realitzades
- Mitjana de satisfacció global de les persones participants (0-10)
- Mitjana del sentiment d'èxit[3] de les persones participants (0-10)

1 S'estableix un espai de governança per l'avaluació del **PIESS 2024-2027**, que recaurà a l'espai de direcció de la política pública d'economia social i solidària de Barcelona, on participen la Direcció de Serveis de l'Economia Social i Solidària (i el Departament d'ESS) i la Direcció d'Economia Social i Cooperatives de Barcelona Activa. Les dues organitzacions tindran una figura tècnica encarregada de l'avaluació que, entre les seves tasques, haurà d'assegurar que s'omple i es fa actualitzacions del quadre de comandament dels indicadors de seguiment, així com que es posen en marxa les accions necessàries per dur a terme l'avaluació.

2 Sempre que tingui sentit per al projecte.

3 L'èxit l'ha de definir cada projecte. Per exemple, en un acompanyament a l'emprenedoria podria ser la sensació dels participants que el projecte serà viable. A la Fira, l'èxit pot ser el grau d'aprenentatge sobre ESS i consum responsable, etc.

AVALUACIÓ DE LA IMPLEMENTACIÓ

L'avaluació de la implementació estarà basada en dues preguntes d'avaluació:

- S'arriba al públic objectiu que s'espera?
- S'assoleixen els resultats esperats en els projectes específics?

Per respondre a aquestes preguntes, es recollirà informació sobre les organitzacions/iniciatives i les persones que participen o són usuàries dels projectes i serveis del PIESS.

A les enquestes de satisfacció a la finalització dels projectes o serveis, s'afegiran preguntes sobre l'assoliment dels objectius plantejats.

AVALUACIÓ D'IMPACTE

L'avaluació d'impacte s'ha d'entendre com una avaluació a mitjà i llarg termini. Els primers resultats de l'avaluació d'impacte es podran tenir a partir del tercer any d'implementació del PIESS. Tanmateix, és necessari dissenyar-ho a l'inici per disposar de la informació necessària.

L'avaluació de la implementació estarà basada en dues preguntes d'avaluació:

- S'assoleixen els impactes esperats?
- Els impactes es mantenen amb el temps?

L'avaluació d'impacte es dissenyarà i es realitzarà, com a mínim, pels projectes següents:

- Subvenció Enfortim ESS
- Subvenció Impulsem el que Fas, modalitat ESS
- Pla de digitalització
- Processos de creixement d'escala empresarial de les organitzacions
- Impuls del model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús
- Prova pilot d'ajuts salarials per l'atracció de talent de perfils singulars de l'ESS
- Acompanyament als processos d'intercooperació
- Promoció i facilitació de l'accés a la contractació pública

7. PRESSUPOST

Es presenta una proposta de pressupost per anualitats del 2024 al 2027, per l'organització adequada de les accions i per objectius:

PRESSUPOST PIESS ESTIMAT PEL 2024 AL 2027

	2024	2025	2026	2027	2024-2027
Despesa corrent	3.846.620,58	3.687.091	3.687.091	3.687.091	14.907.893,58
Inversió			500.000	1.500.000	2.000.000
Pressupost global	3.846.620,58	3.687.091	4.187.091,00	5.187.091,00	16.907.893,58

EQUIPS DE TREBALL (ESTRUCTURAL)

	DIRECCIÓ DE SERVEIS ESS	DIRECCIÓ D'ES I C BA
Persones 2024	8	11
€ anuals	529.008,03 €	457.756,64 €

Pressupost estimat per objectiu

OBJECTIU	% SOBRE TOTAL
Promoure un increment d'escala de l'ESS a través de diversos models	55,89
Afavorir l'accés a l'ESS per part de tota la població	15,31
Fomentar la transversalitat i la referència de l'ESS en les polítiques públiques	28,80

8. GLOSSARI

En aquest apartat, es defineixen alguns termes propis de l'ESS que apareixen al llarg del document per facilitar la comprensió del **PIESS 2024-2027** d'aquelles persones que no són tan properes a l'univers de l'ESS. La majoria de les definicions s'han extret de publicacions de l'Ajuntament de Barcelona i Barcelona Activa.

ACORD DE CIUTAT DE L'ESTRATÈGIA DE L'#ESSBCN2030

Procés col·lectiu, un espai de trobada, una voluntat i una oportunitat de governança compartida. És un document consensuat entre els actors de l'economia social i solidària (ESS), liderades per l'AESCAT (Associació d'Economia Social de Catalunya) i l'Ajuntament, que prioritza les línies de treball conjuntes i sectors d'activitat clau a la ciutat. El seu objectiu principal és fer créixer i enfortir el teixit de l'ESS, per contribuir al desenvolupament socioeconòmic de la ciutat i de la ciutadania.

BLOC4BCN

Projecte públic-cooperatiu-comunitari finançat per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya i impulsat per l'Associació Bloc4 amb l'objectiu de contribuir al desenvolupament i la transformació socioeconòmica i l'enfortiment del cooperativisme a la ciutat de Barcelona, a través de la sensibilització, la promoció i la incubació i acceleració d'iniciatives cooperatives.

COMUNITAT ENERGÈTICA

Entitat jurídica i sense ànim de lucre a través de la qual la ciutadania, diferents tipologies d'organitzacions i/o les administracions locals s'autoorganitzen per produir, gestionar, compartir i utilitzar serveis energètics renovables en un territori concret.

CONSUM RESPONSABLE

Consumir pensant en les conseqüències de les decisions de consum: com afecten la salut, les persones, la comunitat i el medi ambient, i escollir-ne, preferentment, les que tinguin efectes més positius. Es basa en tres pilars: consumir menys, consumir sense comprar i comprar amb criteri.

CONTRACTACIÓ I COMPRA PÚBLICA RESPONSABLE

Contractació i compra pública que incorpora objectius de justícia social i promou els drets socials i laborals de les persones que duen a terme els contractes. A més, aquestes mesures han de promoure l'impuls d'una economia cooperativa, social i solidària amb una protecció especial de la petita i mitjana empresa.

COOPERATIVISME D'HABITATGE EN CESSIÓ D'ÚS

Model alternatiu d'accés i tinença d'habitatge que es basa en la propietat col·lectiva d'un immoble per part de la cooperativa i el pagament del dret d'ús per part del socis i sòcies de la cooperativa. És un model que implica la participació activa de les persones usuàries que viuen a l'edifici i està a mig camí entre la propietat i el lloguer transformant el sistema d'accés a l'habitatge.

CURES

Conjunt de tasques per regenerar quotidianament i generacionalment el benestar físic i emocional de les persones, i que es produeixen normalment en circuits d'intimitat i en el marc de les llars.

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (ESS)

Conjunt de pràctiques socioeconòmiques, formals o informals, col·lectives, que són independents respecte dels poders polítics; estan orientades a la satisfacció de les necessitats de les persones i el seu entorn per davant del lucre, que ha de ser limitat o inexistent; es basen en la gestió democràtica i participativa, i promouen models organitzatius més horitzontals; i estan arrelades territorialment i compromeses amb el medi ambient i la societat, minimitzant els impactes negatius i generant transformació i canvi social.

FINANÇAMENT ÈTIC

Les finances ètiques i solidàries són totes aquelles entitats que, amb llicència bancària o no, ofereixen eines financeres i complementàries, i que a diferència de la banca convencional, a banda de perseguir la sostenibilitat econòmica de l'organització, tenen per objectiu la maximització de l'impacte social i mediambiental, i totes les seves activitats estan orientades al bé comú. Apliquen criteris per finançar aquells projectes que acompleixien els requisits enunciats, i financen de manera transparent únicament entitats i projectes viables, l'objectiu dels quals és generar un impacte positiu en la societat i l'entorn. Fomenten la participació de tots els agents implicats en l'entitat i s'organitzen de manera democràtica. Tenen una visió de transformació social.

INNOBADORA+

Comunitat d'incubació per a organitzacions de l'ESS que busquen consolidar-se i desenvolupar-se en un entorn col·laboratiu i amb un acompanyament holístic i integral, tant amb experts com entre iguals.

MERCAT SOCIAL

"Mercat que només ofereix productes socialment útils i sostenibles ecològicament, fets per entitats de l'ESS i properes; propicia els preus justos, és a dir, la distribució equitativa del valor entre les parts productora i consumidora, i també compartint-lo amb la comunitat; gestionat de manera democràtica i transparent pels seus grups d'interès: productors, consumidors i la comunitat; i que es produeix de manera ampliada". (XES)

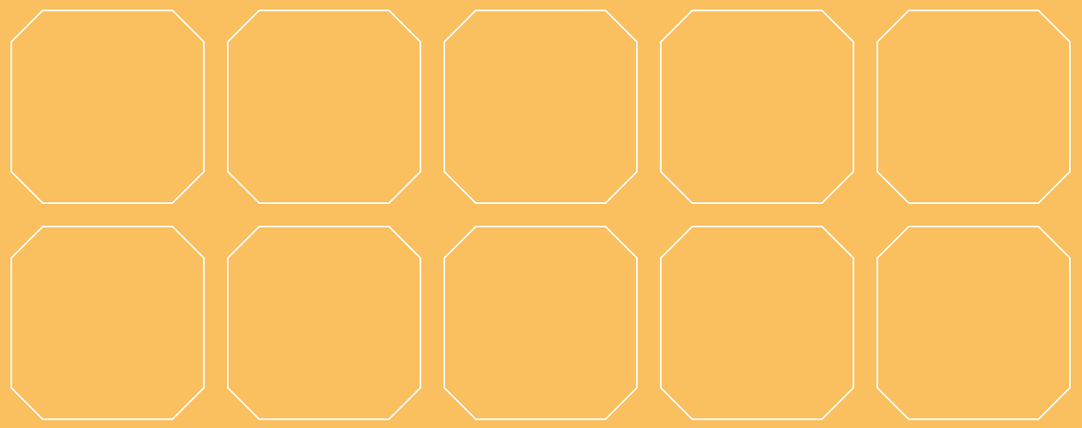
TRANSICIÓ ECOSOCIAL

Transició necessària per "aturar la degradació del planeta, erradicar la pobresa, impedir la desigualtat social i situar la sostenibilitat de la vida com a objectiu prioritari i com a referent de les activitats productives". (XES)

XMESS

Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària: associació formada per ajuntaments i consells comarcals de Catalunya que impulsen polítiques públiques pel foment de l'ESS als seus territoris; espai de compartir i millora de polítiques i d'enxarxament per tenir interlocució amb l'ecosistema de l'ESS catalana (administracions suprlocals, organitzacions representatives de l'ambit com l'AESCAT i les seves membres, així com amb la Xarxa d'Ateneus Cooperatius i altres).

9. DOCUMENTACIÓ DE REFERÈNCIA

- Ajuntament de Barcelona i Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT) (2020). Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030 #ESSBCN2030
- Ajuntament de Barcelona (2021). Barcelona GREEN DEAL. Una nova agenda econòmica per a la Barcelona del 2030.
- Ajuntament de Barcelona (2021). Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària 2021-2023
- Ajuntament de Barcelona (2023). Economia Social i Solidària
- Ajuntament de Barcelona (2023). Una proposta de pressupost per al 2024 sòlida, solvent, responsable i ambiciosa
- Ajuntament de Barcelona (n.d.). Agenda 2030 Barcelona
- Associació Economia Social Catalunya (2020). Pacte per una Economia per la vida
- Consell d'Associacions de Barcelona (2019). El Panoràmic
- Economia social (n.d.). Programa d'Economia Social
- Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (2019). 10 mesures per cooperativitzar els municipis
- Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (2023). Baròmetre Cooperatiu
- Generalitat de Catalunya (2020). Bases Llei economia social
- La Confederació (2022). Anuari
- Ministeri de Treball i Economia Social (2023). Avantprojecte Llei integral de l'economia social
- Taula del Tercer Sector (2022). Baròmetre del Tercer Sector
- Taula del Tercer Sector (2023). Consell d'Associacions de Barcelona. El repte de la reconstrucció social. Resposta des dels municipis
- Unió Europea (2021). Pla d'Acció d'Economia Social
- United Nations (2015). Resolution adopted by the General Assembly on 25 september 2015
- Xarxa d'Economia Solidària (2023). 10 mesures prioritàries de política municipal d'ESS per als barris de Barcelona
- Xarxa d'Economia Solidària (2023). Balanç Social
- Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (2023). L' ABC de l'economia social i solidària als municipis. Vol. II. Setembre de 2023

10. ANNEX

AVALUACIÓ DEL PLA D'IMPULS DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (PIESS) 2021—23

Síntesi de resultats

Crèdits

Avaluació encarregada per:
Direcció de Serveis d'Economia Social i Solidària i Alimentació Sostenible
Ajuntament de Barcelona

Elaborat per: Ilabso.coop

Joan Manel Sánchez Griñó, Jezabel Cartoixà Garcia, Laura Sans Artigas, Judit Piera Miralles, Damari Paredes Garcia

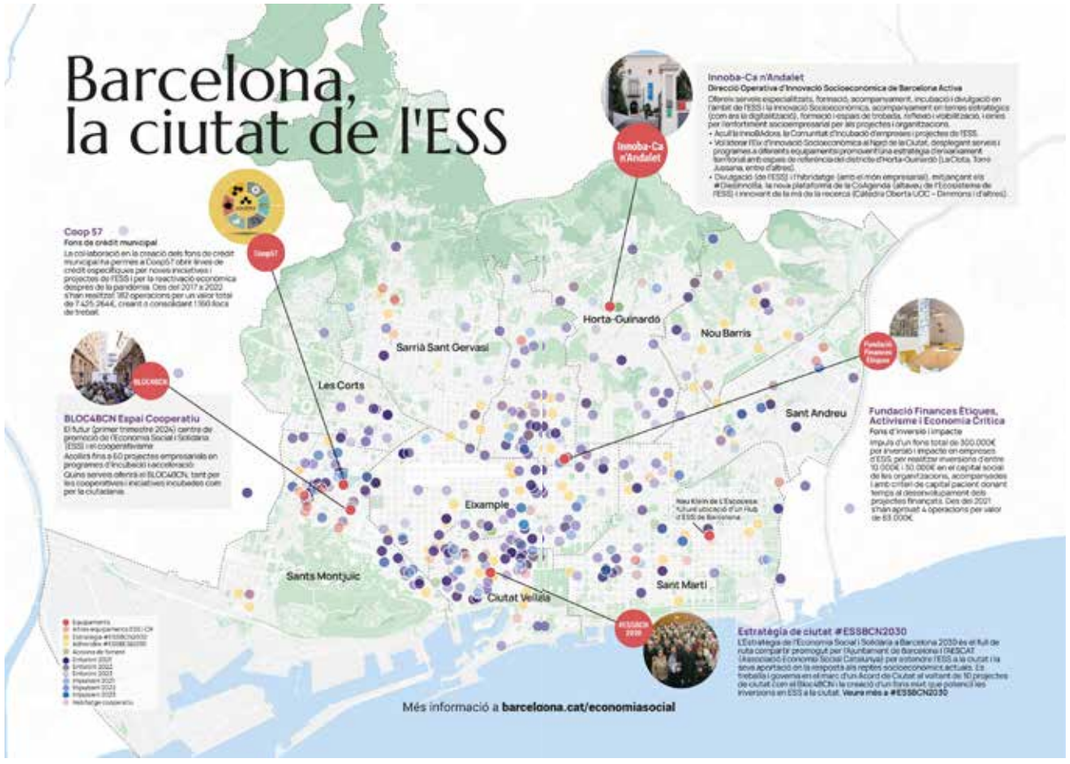
INTRODUCCIÓ

El Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària (PIESS) de Barcelona representa un pilar clau en la planificació estratègica de la ciutat, amb l'objectiu de promoure una economia equitativa i sostenible. Aquest PIESS té com a marc d'actuació l'Estratègia de Ciutat Barcelona ESS 2030 (#ESSBCN2030) i resumeix els resultats de l'avaluació del període 2021 a 2023, amb l'enfocament principal en l'avaluació de les polítiques i accions executades per l'Ajuntament de Barcelona, tant de les accions executades des de la Direcció de Serveis d'Economia Social, Solidària i Alimentació Sostenible (en endavant DS) de l'Ajuntament de Barcelona com de les accions executades des de la, fins llavors anomenada, Direcció Operativa d'Innovació SocioEconòmica (en endavant ISE) de Barcelona Activa. Direcció que des d'inicis de 2024 s'anomena d'Economia Social i Cooperatives.

ENFOCAMENT I METODOLOGIA

L'avaluació del PIESS 2021-2023 s'ha realitzat mitjançant una combinació d'anàlisi quantitativa i qualitativa, en què s'han inclòs dades d'assoliment, entrevistes amb agents clau i enquestes a organitzacions que han participat en els projectes.

El focus s'ha posat a mesurar l'eficàcia de la implementació, així com l'impacte resultant sobre la comunitat i l'àmbit de l'economia social i solidària (ESS) a Barcelona.

RESULTATS CLAU

220 organitzacions adherides i que han intercooperat en el marc de l'#ESSBCN2030

CREIXEMENT I ENFORTIMENT ESS

Les formes jurídiques de l'ESS han crescut un **10%**

i han assolit la xifra de **4.713**

ACOMPANYAMENT I FORMACIÓ

(Barcelona Activa)

1.136 projectes assessorats

151 projectes d'emprenedoria receptors de formació a mida

205 empreses receptores de formació a mida

738 participants en programes sectorials

4.874 persones participants en accions de formació

68 empreses i projectes allotjats a la InnoBAdora

RECURSOS, EQUIPAMENTS I INSTRUMENTS

2 equipaments per l'impuls de l'ESS:

1 PÚBLIC: InnoBA-Ca n'Andalet de Barcelona Activa

1 PÚBLIC COMUNITARI I COOPERATIU: Bloc4BCN a Can Batlló

ENFORTIM ESS I IMPULSEM EL QUE FAS

ENFORTIM ESS:

391 projectes

IMPULSEM:

62 projectes

VALOR GLOBAL:

4.525.791 €

INSTRUMENTS FINANCERS

acordats amb Coop 57 i Fiare Banca Etica

8M €

209 préstecs i el

99,8 % han estat retornats

SECTORS ESTRATÈGICS

DIGITALITZACIÓ

113 projectes subvencionats

422 persones

142 empreses formades i acompanyades

HABITATGE

8 promocions

269 habitatges

#ESSBCN2030

Durant el període de tres anys, el PIESS ha assolit un notable 84,6% de les fites operatives previstes. Destaca l'eficàcia de les estratègies implementades.

Un element destacat ha estat l'estratègia #ESSBCN2030, que ha fomentat la col·laboració entre 220 organitzacions, fortificant la cohesió i la identitat col·lectiva dins de l'ESS, reforçant els vincles comunitaris i promocionant una economia més inclusiva.

AVALUACIÓ DEL PLA D'IMPULS DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA (PIESS) 2021-23

	ACCIONS		
	ASSOLIDES	EN PROCÉS CONTINU	REDEFINIDES
1. Impulsar el creixement i enfortiment empresarial de les organitzacions de l'ESS especialment als sectors estratègics	90 %	5 %	5 %
2. Facilitar l'accés al finançament i promoure la cultura del crèdit dins l'ESS	100 %		
3. Promoure recursos, equipaments i instruments estratègics per l'ESS	75 %	25 %	
4. Impulsar dinàmiques d'articulació i intercooperació sectorials, territorials o comercials	71 %	29 %	
5. Contribuir a la digitalització i la plataformització de l'ESS	100 %		
6. Fomentar iniciatives socioeconòmiques d'ESS de col·lectius en situació de vulnerabilitat	100 %		
7. Fer atractiva la proposta de l'ESS com a opció laboral i econòmica per a la població, especialment entre les persones joves	100 %		
8. Promoure el consum conscient i la consolidació del mercat social facilitant l'accés a béns, productes, serveis i activitats de l'ESS	100 %		
9. Garantir la presència de la política pública d'impuls de l'ESS en la governança multinivell, per donar resposta als reptes socials i econòmics	100 %		
10. Contribuir a l'augment del pes de la contractació i la compra pública responsables en ESS	50 %	37 %	13 %
11. Establir espais de diàleg, col·laboració i intercanvi de coneixements dintre de l'ESS i amb la resta de l'economia de la ciutat	50 %	50 %	
12. Generar coneixement, dades i impacte de l'ESS a la ciutat	67 %	33 %	
TOTAL	**84 %**	**14 %**	**2 %**

AVALUACIÓ DEL PIESS AMB ENTREVISTES AL GRUP MOTOR DE L'ESTRATÈGIA #ESSBCN2030

Les entrevistes realitzades a les organitzacions participants al Grup Motor de l'Estratègia #ESSBCN2030 ressalten el PIESS com un model pioner i una guia valuosa per a altres municipis. Consideren que el PIESS ha abordat efectivament les necessitats de l'ESS, millorant la visibilitat i el desenvolupament econòmic de les entitats implicades, i aportant solucions innovadores a necessitats que no tenien resposta.

També es destaca que la implementació del PIESS és fidel al seu disseny, essent coherent amb els principis proclamats i trobant la flexibilitat necessària perquè la política de l'Ajuntament s'adapti a les necessitats i realitats que van sorgint.

En relació amb la seva evolució, hi ha la percepció que s'ha mantingut una línia de continuïtat i coherència entre el primer i el segon PIESS.

Respecte als impactes, les persones entrevistades destaquen que gràcies al PIESS s'han creat moltes organitzacions de l'ESS de diferents àmbits, les entitats han guanyat visibilitat, s'ha consolidat el teixit de l'economia social, s'ha contribuït a crear un imaginari en la ciutadania sobre alternatives de models econòmics i s'ha fomentat la intercooperació i coneixença entre les mateixes organitzacions.

L'ACCIÓ DESTACADA DEL MANDAT: EL BLOC4BCN

El novembre de 2023 van finalitzar de les obres de rehabilitació de l'edifici Bloc4BCN a Can Batlló (4.500 m²), una inversió municipal de 10,3 M€. Es va formalitzar l'autorització d'ús de l'espai, per part de l'Ajuntament de Barcelona, a l'Associació Bloc4 per un període de 4 anys per al desenvolupament del projecte del mateix nom (Bloc4BCN, Espai Cooperatiu). S'ha col·laborat amb l'esmentada entitat per a l'arrencada del serveis que es preveia pel primer trimestre del 2024 i que el març ja es feu efectiva. Es finançarà a través dels ingressos propis i el suport municipal i de la Generalitat de Catalunya. I, entre d'altres, preveu allotjar més de 60 empreses cooperatives i organitzacions representatives de l'àmbit de l'ESS.

CREIXEMENT I ENFORTIMENT DE L'ESS

El conjunt de l'avaluació posa de relleu la contribució facilitada, per l'Ajuntament de Barcelona, en el creixement i enfortiment empresarial de les organitzacions de l'ESS, així com la importància de les accions realitzades. En termes de creixement en nombres absoluts, durant la vigència del PIESS 2021-2023 les formes jurídiques de l'ESS han crescut un 10%, i han assolit la xifra de 4.713. Així, la valoració de l'execució del PIESS, que en fa l'Àmbit de l'ESS, és molt positiva i es considera necessària la seva continuïtat i nou desenvolupament en el futur. En termes d'enfortiment, les organitzacions enquestades per als diferents projectes avaluats han posat en relleu que durant els tres anys del darrer PIESS han crescut en volum d'ingressos, en solidesa econòmica, en perspectiva interseccional, en l'aplicació dels criteris de l'economia social, en el nombre de proveïdores de l'economia social i en el nombre de persones treballadores.

ACOMPANYAMENT I FORMACIÓ

A aquest èxit global han contribuït, per exemple, els 1.136 projectes assessorats mitjançant el Servei d'Assessorament a l'Economia Social i Solidària (SAESS), 151 projectes d'emprenedoria receptors de formació a mida, les 205 empreses receptores de formació a mida, els 738 participants en programes sectorials, les 4.874 persones participants en accions de formació i les 68 empreses i projectes allotjats a la InnoBAdora, la incubadora per a organitzacions de l'Economia Social i Solidària que busquen consolidar-se i que actualment se situa a l'equipament de Ca n'Andalet/InnoBA.

RECURSOS, EQUIPAMENTS I INSTRUMENTS

La promoció dels recursos, equipaments i instruments estratègics per a l'ESS a la ciutat ha estat també un dels punts clau del PIESS, també quant a l'estructuració a la ciutat. El trasllat a Ca n'Andalet dels recursos de Barcelona Activa n'és un exemple. Però també la promoció del BiciHub, on han participat 237 empreses i entitats i des d'on s'han format 821 persones; l'Espai de Consum Responsable, des d'on s'han dut a terme 144 activitats de sensibilització i assessorament; i, sobretot, la finalització de les obres del Bloc4BCN a Can Batlló, que ja ha pogut iniciar activitats i que és el pol cooperatiu i de dinamització de l'economia social més gran d'Europa.

ENFORTIM ESS I IMPULSEM EL QUE FAS

Per a la consolidació i l'impuls de l'ESS a la ciutat també han tingut un paper molt rellevant les convocatòries de les subvencions Impulsem el que Fas" (modalitats 2 i 5) i Enfortim l'ESS. Entre les dues s'ha subvencionat 439 projectes dirigits específicament a l'ESS i al consum responsable.

Enfortim l'ESS ha subvencionat 391 projectes,amb un volum acumulat de 3,4 M€. Impulsem el que Fas (modalitat 2) ha subvencionat 62 projectes amb un valor total 1,125 M€. L'avaluació ha posat en relleu que s'estan subvencionant projectes amb un disseny i plantejament coherents i viables. Un valor afegit que està aportant la subvenció a la ciutat és la de fer possibles projectes viables i amb valor però que, segons les organitzacions que els promouen, no s'haurien pogut iniciar sense el suport de la subvenció. L'enfortiment de les organitzacions, la consolidació i l'increment de la intercooperació són els impactes que més directament identifiquen les organitzacions que han accedit a la subvenció.

INSTRUMENTS FINANCERS

L'Ajuntament també va iniciar, durant el primer PIESS, dos instruments financers, en conveni amb Coop57 i la Fundació Banca Etica (de Fiare Banca Etica), que han evolucionat i crescut en aquests tres darrers anys. Amb Coop57 s'ha continuat treballant amb un fons que volia incrementar el crèdit disponible per a les organitzacions de l'ESS. Amb aquest fons s'ha concedit un total de 8.024.568 € en 203 préstecs.

Les organitzacions que han accedit al fons municipal a través de Coop57, apunten a una satisfacció gairebé immillorable amb el producte, amb puntuacions mitjanes entre un 9,2 i 9,58 sobre 10 en diversos aspectes preguntats. Destaquen, per sobre de la resta, la capacitat per part de Coop57 d'adaptar-se a situacions que poden afectar quotes o terminis; l'atenció i assessorament de l'equip gestor, i la facilitat per contactar amb l'equip gestor.

Els aspectes positius que les organitzacions més destaquen són la facilitat operativa i tècnica dels productes, ja que és molt fàcil accedir a contractar-los i és senzill fer-los servir; el bon tracte i l'acompanyament que han rebut; i l'estabilitat i tranquil·litat que els dona aquest recurs, perquè els permet de continuar amb la seva activitat.

L'impacte que identifiquen en major mesura les organitzacions que hi han accedit és la possibilitat que els dona de desplegar l'activitat que tenien prevista i que, a més, els permet mantenir el nombre de persones treballadores (sòcies i assalariades). A més, els ha resultat útil per l'enfortiment de la seva organització; afrontar la pressió produïda pel procés inflacionari en els darrers anys; donar sostenibilitat al projecte, i afrontar les dificultats i conseqüències de la crisi de la COVID-19.

A banda d'aquest fons, i del fons per a la capitalització de les empreses que s'està realitzant amb Fiare, durant el període del PIESS també s'ha començat a treballar per posar en funcionament un tercer instrument financer directament per l'àmbit de les finances ètiques i amb participació municipal complementària, que hauria de consistir en un fons d'inversió per a projectes de l'ESS .

SECTORS ESTRATÈGICS

Els sectors estratègics per a l'ESS i la ciutat també han tingut un focus en el PIESS 2021-2023: la digitalització i l'habitatge. En digitalització, s'ha format i acompanyat 422 persones i 142 empreses de forma directa, a més de subvencionar 113 projectes orientats a la digitalització mitjançant Enfortim ESS, Impulsem el que Fas o Match Impulsa.

Des del 2021 els programes en clau sectorial RevESStim el Tèxtil i Activem CurESS han atès més de 550 persones que formen part d'empreses o projectes emprenedors. Els programes tenien per objectiu impulsar i reforçar el sector tèxtil sostenible, per una banda, i el sector de les cures, per l'altra, a la ciutat de Barcelona. El reforçament va incloure tres àmbits: formació socioempresarial en clau sectorial; servei d'assessorament especialitzat per a projectes i organitzacions, i accions d'articulació del sector que continuen actualment.

En el cas de l'habitatge, en el marc d'actuació de les polítiques municipals d'habitatge i recollit pel PIESS 2021-2023 com a treball transversal, s'han dut a terme vuit promocions d'habitatge cooperatiu en el model de sòl en cessió d'ús, i s'ha arribat a 269 habitatges cooperatius d'aquest tipus a la ciutat de Barcelona i 21 promocions previstes en total.

DIVULGACIÓ A LA CIUTADANIA

També s'ha fet una tasca important per fer arribar el coneixement de l'ESS a la ciutadania, des de la comunicació per les xarxes socials disponibles i el butlletí de l'ESS per correu electrònic. Però també s'ha emprat altres estratègies per fer arribar l'economia social i solidària, i els seus principis i valors, a la ciutadania. En són bons exemples La Febrerada, una festa i trobada que combina espais de reflexió amb espais de divulgació i celebració amb el conjunt de la ciutadania; els projectes enfocats a fer arribar l'ESS a la població més jove (com el TransformESS), amb 94 accions a 62 centres educatius que ha suposat la participació de 5.470 alumnes i la simulació de la constitució de 31 cooperatives; i la Fira de Consum Responsable i ESS, que es realitza a la plaça Catalunya durant l'època de nadal. La fira és capaç d'atraure un gran públic nou cada any alhora que manté una quota de públic fidel. Un esdeveniment que l'any 2023 va arribar a la seva 9a edició, que, durant el anys del PIESS 2021- 2023 va tenir una assistència de 321.000 persones (118.000 visitants l'any 2023) i on una de cada tres persones que la visiten reconeix haver augmentat el coneixement sobre consum responsable i economia social, i haver comprat productes de l'ESS i de consum responsable. La satisfacció amb la fira de les persones assistents és notablement alta, amb un 8,34 sobre 10 de mitjana. El que més es valora de la fira és la seva ubicació, l'horari i l'ambient que s'hi viu.

CONCLUSIONS

L'avaluació del PIESS 2021-2023 mostra l'aportació de l'Ajuntament de Barcelona, i per tant també de Barcelona Activa, a l'economia social i solidària. Amb les polítiques d'impuls de l'economia social i solidària i en el marc de l'Estratègia #ESSBCN2030, no només ha millorat l'economia local sinó que també ha posat les bases per a un futur més inclusiu i sostenible. Una política que és capaç de propiciar un canvi positiu a la ciutat de Barcelona i de generar un model d'actuació per a altres ciutats. Una política que ha rebut un ampli suport, demostrat per les xifres de participació i d'adhesió i per les opinions expressades pel teixit de l'ESS. Tot això confirma la importància i la necessitat de continuar treballant en aquesta direcció per continuar enfortint el teixit empresarial i comunitari. Tot plegat contribueix a fer de Barcelona una ciutat referent internacional per les seves polítiques públiques pioneres, ja consolidades, i el seu fort teixit, actiu i articulat.

